

Карпатський національний університет імені Василя Стефаника
Економічний факультет
Кафедра обліку і оподаткування

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти на тему:
“Формування найважливіших показників фінансової звітності
підприємства, їх аудит та економічний аналіз”

Виконала: студентка групи ОО-41
спеціальності 071 “Облік і оподаткування”
Вдовіна Йолана Русланівна
Керівник: к.е.н, доц. Гнатюк Т. М.
Рецензент Буртняк І. В.

Івано-Франківськ – 2026 р.

Економічний факультет

Кафедра обліку і оподаткування

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Спеціальність 071 "Облік і оподаткування"

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

(підпис)

Баланюк І.Ф.

(прізвище, ініціали)

"20" лютого 2025 р.

**ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТА**

Вдовіної Йолани Русланівни

1. Тема роботи "Формування найважливіших показників фінансової звітності підприємства, їх аудит та економічний аналіз"

керівник роботи Гнатюк Тарас Михайлович, кандидат економічних наук, доцент, декан економічного факультету, доцент кафедри облік і оподаткування

2. Перелік питань, які потрібно розробити:

1.1. Теоретичні засади формування найважливіших показників фінансової звітності підприємства

1.2. Класифікація та принципи формування фінансової звітності підприємства

1.3. Нормативно-правове забезпечення формування показників фінансової звітності підприємства

2.1. Організація складання та подання фінансової звітності підприємства

2.2. Методика формування показників фінансової звітності підприємства

2.3. Проблеми та перспективи вдосконалення процесу підготовки фінансової звітності підприємства

3.1. Аудиторська перевірка порядку заповнення фінансової звітності підприємства

3.2. Економічний аналіз та оцінка найважливіших показників фінансової звітності підприємства

3.3. Показники фінансової звітності в системі управління підприємством

3. Дата видачі завдання 04.02.2025р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Теоретичні основи бухгалтерського обліку і звітності в системі управління підприємством	10.06.2025 р.	виконано
2	Організаційно-методичні основи складання фінансової звітності	10.12.2025 р.	виконано
3	Аудит та економічний аналіз показників фінансової звітності підприємства	01.04.2026 р.	виконано

Студент І.В.Воз

(підпис)

Вдовіна І.Р.

(прізвище та ініціали)

Керівник роботи

Гнатюк Т.М.

(прізвище та ініціали)

ВІДГУК **на кваліфікаційну роботу**

студентки Вдової Йолани Русланівни
на тему “Формування найважливіших показників фінансової звітності
підприємства, їх аудит та економічний аналіз”

У роботі ґрунтовно розкрито теоретичні аспекти фінансової звітності та її значення для користувачів інформації. Автором досліджено основні показники фінансової звітності, визначено їх роль у процесі оцінки фінансового стану підприємства та ефективності його діяльності. Значну увагу приділено питанням аудиту фінансової звітності, розглянуто його мету, завдання та основні процедури перевірки.

Практична частина роботи містить економічний аналіз найважливіших показників фінансової звітності, оцінку фінансового стану підприємства та інтерпретацію отриманих результатів. Проведене дослідження свідчить про достатній рівень теоретичної підготовки студента, вміння застосовувати набуті знання на практиці, аналізувати економічні показники та формулювати обґрунтовані висновки і пропозиції.

Кваліфікаційна робота виконана на належному науковому та методичному рівні, має логічну структуру, відповідає встановленим вимогам щодо змісту та оформлення. Поставлені мета і завдання дослідження досягнуті в повному обсязі. Додатково слід відзначити, що у процесі виконання кваліфікаційної роботи студент продемонстрував здатність до самостійного опрацювання значного обсягу наукової та нормативної літератури, критичного осмислення отриманих результатів та їх узагальнення.

Також варто підкреслити, що запропоновані автором висновки є логічно обґрунтованими та можуть бути використані для подальшого вдосконалення фінансово-аналітичної роботи підприємства. Загалом робота свідчить про

часткового уточнення та поглиблення окремих положень дослідження. Зазначені недоліки не є суттєвими, не впливають на загальну позитивну оцінку кваліфікаційної роботи.

Кваліфікаційна робота виконана на належному науково-методичному рівні, відповідає встановленим вимогам щодо змісту та оформлення, а її результати мають практичне значення. З урахуванням актуальності теми, повноти проведеного дослідження та обґрунтованості сформульованих висновків вважаю, що кваліфікаційна робота заслуговує на позитивну оцінку, а її автора рекомендовано до захисту в Екзаменаційній комісії.

Науковий керівник декан економічного факультету, доцент кафедри обліку і оподаткування Карпатського національного університету імені Василя Стефаника

(підпис)

Тарас ГНАТЮК

“08” 06 2026 р

РЕЦЕНЗІЯ **на кваліфікаційну роботу**

студентки економічного факультету Карпатського національного університету імені Василя Стефаника Вдовіної Й.Р.

“Формування найважливіших показників фінансової звітності підприємства, їх аудит та економічний аналіз”_

Актуальність теми

Тема кваліфікаційної роботи є актуальною, оскільки фінансова звітність забезпечує основну інформаційну базу для оцінювання фінансового стану підприємства, обґрунтування управлінських рішень та контролю за його діяльністю. Розгляд формування показників фінансової звітності, їх перевірки та подальшого аналізу має важливе значення для практики роботи підприємств в умовах ринкового середовища та необхідності підвищення ефективності їх функціонування.

2. Якість проведеного аналізу проблеми

У роботі здійснено достатньо повний аналіз теоретичних та практичних аспектів формування показників фінансової звітності. Студентка послідовно розкриває методику їх формування, особливості аудиторської перевірки та підходи до економічного аналізу. Матеріал викладено логічно, з дотриманням наукового стилю.

3. Практична цінність висновків і рекомендацій

Отримані в роботі результати можуть бути використані для удосконалення підходів до формування та аналізу показників фінансової звітності підприємства. Запропоновані положення доцільно застосовувати при оцінюванні фінансового стану та прийнятті управлінських рішень.

4. Наявність недоліків

У роботі спостерігаються окремі неточності у формулюваннях та незначні стилістичні особливості викладу. Вони не впливають на загальну структуру роботи та основні результати дослідження.

5. Загальний висновок і оцінка кваліфікаційної роботи

Кваліфікаційна робота виконана на належному рівні, відповідає встановленим вимогам і заслуговує позитивної оцінки та допуску до захисту.

Рецензент професор, доктор економічних наук, професор кафедри економічної кібернетики

(підпис)

Іван БУРТНЯК

“ 08 ” червне 2026 р.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1 Теоретичні основи бухгалтерського обліку і звітності в системі управління підприємством	6
1.1. Теоретичні засади формування найважливіших показників фінансової звітності підприємства.....	6
1.2. Класифікація та принципи формування фінансової звітності підприємства.....	10
1.3. Нормативно-правове забезпечення формування показників фінансової звітності підприємства.....	16
РОЗДІЛ 2 Організаційно-методичні основи складання фінансової звітності підприємства	25
2.1. Організація складання та подання фінансової звітності підприємства.....	25
2.2. Методика формування показників фінансової звітності підприємства.....	31
2.3. Проблеми та перспективи вдосконалення процесу підготовки фінансової звітності підприємства.....	37
РОЗДІЛ 3 Аудит та економічний аналіз показників фінансової звітності підприємства	43
3.1. Аудиторська перевірка порядку заповнення фінансової звітності підприємства.....	43
3.2. Економічний аналіз та оцінка найважливіших показників фінансової звітності підприємства.....	48
3.3. Показники фінансової звітності в системі управління підприємством.....	59
ВИСНОВКИ.....	69
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	72
ДОДАТКИ.....	78

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Актуальність теми дослідження зумовлена необхідністю поглибленого вивчення фінансової звітності в умовах ускладнення господарських процесів та зростання вимог до якості інформаційного забезпечення управління підприємством. За таких умов особливого значення набуває не лише правильність формування показників фінансової звітності, а й забезпечення їх комплексного аналізу та належної перевірки.

Практичний аспект діяльності суб'єктів господарювання вказує на часті деформації якісних характеристик звітності – її повноти та реальності. Наслідком стає неефективне моделювання розвитку компаній. Для виправлення ситуації потрібна модернізація процедур аудиторського контролю та алгоритмів економічного аналізу, які разом забезпечать об'єктивний аудит рентабельності підприємства.

Головним бар'єром на шляху до формування якісної звітної бази є відсутність дієвого інструментарію її перевірки. Сучасна перевірка має спиратися на гнучкі аналітичні процедури та оцінку ймовірнісних загроз. Системний підхід до внутрішнього аналізу дозволяє вчасно нівелювати облікові помилки й подавати користувачам вивірені висновки.

Попри значну кількість наукових праць у сфері фінансової звітності, недостатня увага приділяється питанням комплексного використання інструментів її аналізу, аудиту та оцінки у практичній діяльності підприємств. Саме це визначає актуальність обраної теми дослідження, спрямованого на підвищення якості перевірки фінансових показників і вдосконалення їх аналітичної оцінки.

Об'єкт і предмет дослідження. Об'єктом є методика формування, подання, аналізу та перевірки показників фінансової звітності.

Предметом є теоретичні, методичні та практичні складові формування показників фінансової звітності.

Мета і завдання дослідження. Метою є дослідження і узагальнення процесу формування показників фінансової звітності та розробка рекомендації щодо їх вдосконалення.

Досягнення поставленої мети передбачає вирішення наступних завдань:

- обґрунтувати теоретичні основи побудови системи найважливіших показників фінансової звітності;
- систематизувати класифікаційні ознаки форм звітності та узагальнити принципи формування фінансової звітності задля побудови прозорої інформаційної моделі підприємства;
- дослідити нормативно-правове забезпечення формування та подання фінансової звітності задля оцінки рівня регулювання обліково-звітного процесу;
- проаналізувати організацію складання та подання фінансової звітності задля визначення особливостей її практичного забезпечення на підприємстві;
- розкрити методику формування показників фінансової звітності задля встановлення порядку їх відображення та узагальнення у формах фінансової звітності;
- сформувати перелік недоліків та обґрунтувати напрями вдосконалення складання фінансової звітності задля підвищення якості та достовірності звітної інформації;
- узагальнити особливості аудиторської перевірки фінансової звітності задля оцінки достовірності та повноти її показників;
- здійснити економічний аналіз показників фінансової звітності задля оцінки фінансового стану та результатів діяльності підприємства;
- дослідити роль показників фінансової звітності в системі управління підприємством задля визначення їх значення у процесі прийняття управлінських рішень.

Методи дослідження. Теоретико-методологічну основу цієї роботи сформував комплекс наукових підходів, що дозволили комплексно оцінити

показники фінансової звітності. Через призму аналізу та синтезу деталізували структуру звітності на окремі метрики, а згодом об'єднали отримані дані для цілісного сприйняття. Використання дедукції та індукції допомогло структурувати висновки, починаючи від загальних правил і закінчуючи конкретними практичними рекомендаціями. Аналіз фінансового стану компанії, зокрема її рентабельності капіталу, базується на економіко-логічному моделюванні. Саме це допомогло виявити причинно-наслідкові зв'язки та сформулювати основу для майбутніх управлінських рішень.

Крім того, у дослідженні застосовувалися методи економічного аналізу, зокрема розрахунково-аналітичний та порівняльний методи. Розрахунково-аналітичний метод використовувався для визначення показників рентабельності та інших фінансових коефіцієнтів на основі даних фінансової звітності, тоді як порівняльний метод дав змогу оцінити їх динаміку та виявити тенденції зміни фінансового стану підприємства.

Практичне значення одержаних результатів. Сформульовані в дослідженні висновки мають чітке прикладне спрямування. Зокрема, створені методичні рекомендації дозволять суттєво модернізувати чинні алгоритми складання, аналізу і аудиту фінансової звітності. Застосування цих авторських розробок на практиці допоможе підприємству мінімізувати викривлення у звітах.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Основний текст роботи розміщено на 78 сторінках. Робота містить 15 таблиць та 10 рисунків. Список літературних джерел складає 57 найменувань.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ І ЗВІТНОСТІ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

1.1. Теоретичні засади найважливіших показників фінансової звітності підприємства

Фінансова звітність акумулює підсумкові показники, які характеризують майновий стан компанії та її прибутковість. Головна мета цих документів – забезпечити зацікавлених користувачів якісними даними для ухвалення рішень. Щоб інформація мала практичну цінність для внутрішніх і зовнішніх користувачів, вона повинна залишатися повною, точною та об'єктивною [42].

Поняття “звітність” це комплекс методологічних принципів, правил та цілей обробки інформації. Протягом тривалого часу наукові погляди на сутність цього терміну змінювалися під впливом трансформації ринку та розвитку бухгалтерського обліку. У науковій літературі відсутній єдиний підхід до трактування поняття “звітність”, що зумовлює необхідність аналізу існуючих визначень. З метою узагальнення та порівняння наукових поглядів на сутність звітності доцільно розглянути підходи, наведені в таблиці 1.1.

Таблиця 1.1

Трактування поняття “звітність” вченими

№ з/п	Автори	Зміст
1.	Пантелєєв В.П., Юрченко О.А., Курило Г.М., Безверхий К.В.	звітність є структурованим масивом взаємозалежних даних, що формуються за встановленими державою стандартами для інформаційного забезпечення зовнішніх і внутрішніх користувачів [25, с. 18].
2.	Семенишена Н.В.	під звітністю варто розуміти фінальний етап обробки облікової інформації, коли всі поточні записи групуються у чіткі, регламентовані таблиці за конкретний проміжок часу. Саме вони демонструють реальний капітал компанії, обсяг її активів, а також підсумкові фінансові успіхи чи збитки за рік чи квартал.[27 с. 227].

Продовження таблиці 1.1

3.	Грабова Н.М.	звітність трактують як комплекс економічних індикаторів, що підбивають підсумки роботи суб'єкта господарювання за фіксований час. При цьому фінансові звіти виступають ядром бухгалтерського середовища, оскільки вони акумулюють відомості про майновий потенціал компанії та її реальну прибутковість [12, с. 121].
4.	Ковач О.В.	Звітність завершує обліковий цикл. Тому точність підсумкових даних прямо залежить від якості оформлення первинних документів та надійності внутрішнього контролю [17, с. 111].
5.	Шигун М.М., Іванченко В.О.	звітність виступає як чітко впорядкований масив інформації про активи, зобов'язання та капітал бізнесу. Це забезпечує її високу аналітичну цінність для оцінки діяльності підприємства [33, с.44].

Джерело: сформовано автором на основі [25, 27, 12, 17, 33]

Сучасна фінансова звітність – це не просто набір документів, а цілісна інформаційна система компанії. Вона комплексно відображає підсумки діяльності та якість менеджменту. Завдяки звітним індикаторам користувачі оцінюють платоспроможність, рентабельність та ефективність використання наявних ресурсів. Щоб запобігти помилкам у трактуванні даних, інформація має бути чітко структурованою і достовірною.

Структура форм фінансової звітності еволюціонувала під запити зовнішніх і внутрішніх користувачів. Інвесторам, кредиторам та державним регуляторам потрібні зрозумілі й порівнювані метрики для ухвалення рішень. Уніфікований табличний формат звітів спрощує цей процес, забезпечуючи швидку систематизацію та аналіз показників.

Базуючись на методологічних положеннях НП(С)БО 1 [42], детально проаналізуємо сутність та призначення п'яти базових звітних форм звітності, які утворюють єдину інформаційну систему підприємства (рис.1.1.).

Баланс фіксує майновий стан компанії на конкретну дату. Його активи відображають ресурси, які контролює бізнес для отримання вигоди в майбутньому. Зобов'язання показують обсяг заборгованості перед контрагентами,

а власний капітал демонструє чисту вартість майна, що залишається у засновників після виконання всіх боргів.

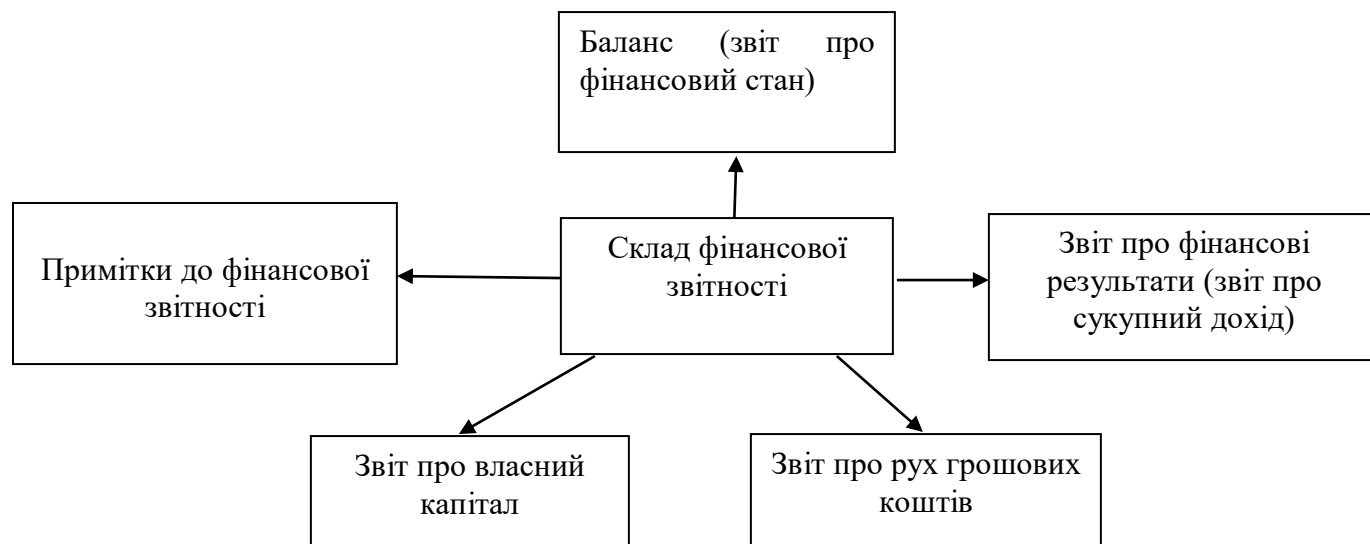

Рис. 1.1. Склад фінансової звітності

Джерело: сформовано автором на основі [45]

Звіт про фінансові результати акумулює дані про доходи, витрати та фінальний фінансовий результат компанії. Формування показників сукупного доходу допомагає оцінити не лише чистий прибуток від продажів, а й інші капітальні зміни. Єдині правила звітування дозволяють порівнювати ці індикатори у динаміці за кілька років.

Звіт про рух грошових коштів розкриває чисті потоки наявних фінансів. Розподіл руху грошей на операційну, інвестиційну та фінансову діяльність чітко показує джерела надходження капіталу та пріоритети його витрачання. Використання прямого чи непрямого методів адаптує цю форму під специфіку конкретної облікової системи.

Звіт про власний капітал ілюструє трансформацію структури фінансових ресурсів засновників протягом року. Тісний взаємозв'язок цього звіту з Балансом забезпечує наскрізний контроль облікових даних. Наявність порівняльних метрик за минулі періоди дозволяє аналізувати довгострокові тренди розвитку бізнесу.

Примітки до фінансової звітності поєднують розрахункові таблиці та текстові коментарі, які деталізують кожну статтю Балансу й Звіту про фінансові результати. Вони допомагають зрозуміти внутрішню структуру капіталу та причини коливання прибутків. Цей додаток розкриває елементи обраної облікової політики та методи оцінки активів підприємства. Окрім цього, у примітках подається обов'язкова додаткова інформація, передбачена вимогами національних або міжнародних стандартів, що гарантує прозорість звітних даних.

Розглянуті форми фінансової звітності забезпечують системне відображення фінансового стану, результатів діяльності та додаткових аспектів функціонування підприємства. Вони формують цілісне уявлення про господарську діяльність, однак самі по собі не визначають рівень корисності поданої інформації.

У цьому контексті важливого значення набувають якісні характеристики фінансової звітності, визначені НП(С)БО 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності”, які встановлюють вимоги до змісту та подання інформації. Саме вони забезпечують її доречність, достовірність, повноту та зрозумілість для користувачів. Якісні характеристики фінансової звітності наведені у табл. 1.2.

Таблиця 1.2.

Якісні характеристики фінансової звітності

№	Назва характеристики	Сутність характеристики
1.	Зрозумілість	інформація у звітності повинна бути викладена логічно, чітко та у доступній формі для користувачів. Водночас зрозумілість не передбачає надмірного спрощення інформації, оскільки користувачі мають бути зацікавленими в її аналізі та здатними правильно інтерпретувати подані показники.
2.	Доречність	доречною вважається лише та інформація, яка має вплив на економічні рішення користувачі
3.	Достовірність	передбачає точне та об'єктивне відтворення майнового стану компанії, її прибутковості й грошових потоків без суттєвих викривлень. Цінність цього критерію полягає у формуванні високого рівня довіри з боку зовнішніх і внутрішніх користувачів. Наявність навіть мінімальних похибок у звітах дезорієнтує користувачів і стає причиною хибних стратегічних розрахунків чи неефективних інвестиційних рішень.

Продовження таблиці 1.2

4.	Порівнянність	Її сутність полягає у забезпеченні можливості порівняння показників діяльності підприємства за різні звітні періоди та фінансових результатів різних підприємств. Це дає змогу користувачам аналізувати тенденції розвитку, оцінювати ефективність діяльності та визначати зміни у фінансовому стані суб'єкта господарювання
5.	Зіставність	Щоб таке зіставлення було коректним, у звітах обов'язково наводять дані за попередній рік. Це допомагає наочно побачити напрям фінансових змін компанії. Також критично важливо описувати обрану облікову політику та фіксувати будь-які її коригування. Оскільки використання різних методик обліку (безпосередньо змінює кінцеві цифри у звітності.

Джерело: сформовано автором на основі [45]

Коротко кажучи, з економічного погляду фінансова звітність – це головна інформаційна база для оцінки капіталу підприємства. Розібравшись із її складом, отримуємо чітку картину про активи, борги та реальні грошові потоки фірми. При цьому якісні характеристики (правдивість, точність і вчасність) потрібні для того, щоб зменшити ризики. Зрештою, саме правильне розуміння цих показників дозволяє реально порахувати рентабельність бізнесу та прийняти вигідні фінансові рішення.

1.2. Класифікація та принципи формування фінансової звітності

Фундаментальні принципи визначають методологічні підходи до формування якісної інформаційної бази підприємства. Дотримання цих правил дозволяє ухвалювати обґрунтовані рішення (рис.1.2).

Загальний зміст принципів визначено Законом України “Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні” [41].

Одним з перших є принцип автономії, який розглядається як незалежна юридична особа, відокремлена від своїх власників. Це означає, що фінансова звітність відображає лише активи та зобов'язання підприємства, без урахування особистого майна власників.

Рис 1.2. Принципи формування фінансової звітності

Джерело: сформовано автором на основі [38]

Разом з тим є принцип безперервності. Він базується на припущенні, що підприємство продовжуватиме стабільно працювати та не закриється найближчим часом. Саме цей фактор визначає, як ми оцінюємо активи та поточні зобов'язання компанії.

Оскільки компанія працює постійно, її діяльність розмежована принципом періодичності. Тобто весь час поділяється на звітні блоки (квартали або роки) для регулярної звітності. У цих межах активи зазвичай обліковуються за їх історичною, тобто фактичною вартістю. Вона базується на реальних витратах, що робить дані балансу об'єктивними.

Для забезпечення стабільності бухгалтерської інформації застосовується принцип послідовності, згідно з яким обрана облікова політика повинна використовуватися постійно, а її зміни – розкриватися. Водночас важливу роль відіграє принцип обачності, який спрямований на запобігання завищенню активів і доходів та заниженню зобов'язань і витрат.

Окрім вищезазначених правил, суттєвим переважання сутності над формою. Цей принцип вимагає фіксувати будь-які господарські операції на основі їх реального економічного змісту, а не виключно на основі юридичної форми в документах. Такий підхід значно підвищує достовірність фінансової звітності. Останнім орієнтиром є принцип єдиної грошової одиниці. Він дозволяє звести всі різноманітні операції підприємства до однієї валюти, без якої їх подальший аналіз та порівняння були б неможливими.

На практиці саме комплексне впровадження цих методологічних вимог дозволяє адаптувати звітність до критеріїв вітчизняних та міжнародних стандартів). Системний підхід гарантує, що оцінка результатів діяльності компанії буде уніфікованою. Однак повний аналіз теоретичних основ бухгалтерської звітності не обмежується її принципами. Для глибшого розуміння теми необхідно детально проаналізувати класифікацію форм звітності за ключовими ознаками. (табл. 1.3).

Таблиця 1.3

Загальна класифікація звітності у розрізі класифікаційних ознак

Ознака	Види
Залежно від джерел інформації і показників звітності	Бухгалтерська, фінансова, статична, оперативно-технічна, податкова
За призначенням	Загальнодержавна, відомча
За терміном подання	Термінова, звичайна
За способом складання	Вручну, автоматизовано
За способом відправлення	Поштова, телеграфна, особисто передана, електронна
За способом подання звітної інформації	На паперових носіях, на машинних носіях (в електронній формі)

Джерело: сформовано автором на основі [17, с.45]

Як можна спостерігати з таблиці 1.3 є сім класифікаційних ознак. Розглянемо кожну детальніше.

Насамперед залежно від джерел формування та складу показників звітність поділяється на кілька самостійних напрямів. Бухгалтерська звітність будується на

суворих принципах обліку та систематизує відомості про щоденну господарську діяльність, що дозволяє детально контролювати внутрішні процеси підприємства. Своєю чергою, фінансова звітність узагальнює підсумкові результати, стан капіталу та рух коштів за звітний період [45].

Для аналізу макроекономічних тенденцій на рівні окремих галузей або всієї країни використовується статистична звітність, яку підприємства складають відповідно до вимог органів державної статистики. Якщо ж керівництву потрібні оперативні відомості для щоденного контролю за технологічними та виробничими процесами, то складається операційно-технічна звітність. Завершує цю групу податкова звітність, завдання якої обмежується чітким розрахунком фіскальних зобов'язань суб'єкта господарювання та контролем за своєчасним перерахуванням зборів до бюджету згідно з діючим законодавством [26 с. 15].

Якщо розглядати класифікацію за призначенням то звітність поділяється на загальнодержавну, коли дані потрібні для аналізу тенденцій на рівні всієї країни, або відомчу. Відомча розробляється всередині окремих міністерств чи корпорацій для моніторингу роботи лише підпорядкованих їм об'єктів [16, с. 344].

Досліджуючи специфіку звітності за терміном подання варто зауважити, що в сучасній практиці виділяють два підходи. Перший – термінова звітність, яка подається у стислі строки в умовах необхідності швидкого реагування на зміни діяльності підприємства. На противагу цьому, другий підхід базується на плановості та регулярності, що охоплює звичайну звітність. Вона складається у чітко визначені законодавством періоди – щомісячно, щоквартально чи за підсумками року [17, с. 48].

Суттєві трансформації відбулися за способом складання. Раніше вона заповнювалася переважно вручну. Сьогодні цей підхід майже зник через низьку ефективність і ризик помилок. Стандартом став автоматизований спосіб, коли інформацію формують спеціальні комп'ютерні програми [33 с. 438].

Оцінюючи класифікацію за способом відправлення, варто виділити три основні варіанти передачі даних. Традиційним методом залишається поштова доставка, яка передбачає відправку заповнених бланків у паперовому вигляді. Для швидшого надходження коротких відомостей у минулому використовували телеграфний зв'язок. Більш надійний контроль за передачею документів забезпечує особисте вручення паперів безпосередньо представникам контролюючих органів чи установ [16, с. 68].

Логічним доповненням є поділ за способом подання звітної інформації, де вибір носія визначає швидкість обробки матеріалів. Класична форма на паперових носіях вимагає друку та фізичного збереження архівів, що уповільнює роботу з даними. На противагу цьому, використання машинних носіїв суттєво прискорює цифрову обробку та спрощує управління інформаційними потоками. Проте найбільш сучасним та оперативним рішенням є електронний формат, коли всі відомості формуються та передаються через цифрові системи зв'язку, що максимізує швидкість взаємодії [33, с. 442].

Побудована на цих методологічних засадах фінансова звітність потребує чіткої видової систематизації. Групування звітних форм за відповідними ознаками дозволяє структурувати величезні масиви інформації та визначити функціональну роль кожного документа в загальній системі управління підприємством (табл. 1.4.).

Таблиця 1.4

Класифікація фінансової звітності

Кваліфікаційна ознака	Види
Залежно від періоду	Проміжна (періодична), річна [45]
За складом	Повна, скорочена [38]
За рівнем узагальнення інформації	Первинна, зведена, консолідована [32, с.380]
За місцем використання	Внутрішня, зовнішня [32, с.380]

Джерело: сформовано автором на основі [45, 38, 32]

Якщо розглядати класифікацію залежно від періоду, то тут критерієм виступає тривалість проміжків часу. Проміжна складається протягом поточного звітного року, що дозволяє керівництву відстежувати коливання показників і вчасно коригувати тактичні кроки. На противагу цьому, річна підбиває остаточні підсумки роботи за весь календарний рік, стаючи головною базою для оцінки майнового стану та довгострокових результатів суб'єкта господарювання [42].

Важливе значення має поділ за складом даних, який визначає глибину розкриття показників. Повна містить детально розгорнуті фінансові, статистичні та економічні параметри для всебічного вивчення діяльності підприємства. У тих випадках, коли для менеджменту чи партнерів важлива швидкість оцінки, використовується коротка. Вона подає ключові результати у стислому вигляді, що спрощує оперативне прийняття поточних рішень [38].

Диференціація за рівнем узагальнення інформації показує етапи обробки первинних даних. Спочатку формується первинна, яка базується безпосередньо на документах, що підтверджують факт здійснення конкретних операцій. Далі, для отримання загальної картини по компанії, складається зведена, яка об'єднує показники окремих цехів, філій або різних первинних документів. Найвищим рівнем узагальнення володіє консолідована фінансова звітність. Вона відкидає внутрішні розрахунки всередині холдингів та показує результати материнської компанії й усіх її дочірніх структур як роботу одного великого організму [32, с.384].

Наостанок, за місцем використання інформації та колом користувачів, дані спрямовуються у внутрішнє чи зовнішнє середовище. Внутрішня створюється суто для управлінського апарату підприємства, допомагаючи контролювати поточні бізнес-процеси. Натомість зовнішня орієнтована на користувачів поза межами фірми. Її готують за чіткими стандартами для подання фіскальним органам, державним службам, банкам-кредиторам або потенційним інвесторам, забезпечуючи відкритість та прозорість бізнесу [32, с.378].

Таким чином, базові принципи та чітка класифікація є фундаментом для створення звітів. Вони допомагають правильно фіксувати щоденні операції та зв'язувати облік із реальними фінансовими результатами. Поділ звітності за видами та періодами дозволяє легко порівнювати цифри за різні роки й ефективно їх аналізувати. Водночас, щоб ці дані були й однаковими і для всього ринку, процес суворо контролюється державою. Саме закони встановлюють жорсткі вимоги до структури звітів, перетворюючи їх на надійну та уніфіковану базу для прийняття економічних рішень.

1.3. Нормативно-правове забезпечення формування показників фінансової звітності підприємства

Нормативно-правове регулювання фінансової звітності базується на сукупності законодавчих та нормативних актів і бухгалтерських стандартів, що створюють єдині правила систематизації фінансової інформації. В результаті впровадження встановлених правил створюється прозора система звітності, що сприяє зміцненню довіри зацікавлених користувачів. В умовах швидких змін економічного середовища та фінансової інтеграції особливої актуальності набуває гармонізація національних стандартів з міжнародними стандартами.

Однак, належне нормативне регулювання не лише визначає методологію підготовки звітності, а й гарантує її своєчасність, порівнянність та достовірність відображення реальних процесів. Як наслідок, вивчення нормативно-правової бази фінансової звітності є фундаментальною складовою підвищення ефективності як внутрішнього, так і зовнішнього контролю діяльності. Структурування положень у нормативно-правових документах стимулює впровадження інноваційних підходів до звітності.

Зокрема як зазначає В. М. Рожелюк, посилаючись на норми законодавства трактує систему обліку наступним чином. Визначено три складові - базове регулювання, регулювання методологічного та професійного характеру,

регулювання бухгалтерського обліку через функціонування державних виконавчих органів [25, с. 301].

Отже базове регулювання на рівні держави полягає в тому, що держава на основі реалізації Закону України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” здійснює регулювання основних засад бухгалтерського обліку та інформації, яка розривається у фінансовій звітності.

Регулювання методологічного та професійного характеру здійснюється уповноваженими органами при Міністерстві фінансів України – Управлінням методології бухгалтерського обліку та Методологічною радою з бухгалтерського обліку. У їх компетенції є НП(С)БО, Плану рахунків, методичні рекомендації та інші нормативно-правові акти з питань регулювання бухгалтерського обліку та фінансової звітності в Україні [25, с. 303].

Згадана норма закону визначає цілі державного регулювання бухгалтерського обліку та фінансової звітності в Україні та відображає логіку побудови всієї системи облікового регулювання. Її зміст доцільно розкрити послідовно за двома ключовими напрямками [38].

По-перше, створення єдиних правил ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності, що розуміється як формування уніфікованої нормативної бази (стандартів, положень, методичних рекомендацій), яка є обов’язковою для застосування всіма суб’єктами господарювання незалежно від форми власності та виду діяльності. Така уніфікація має кілька важливих функцій:

- забезпечує порівнянність фінансової інформації між різними підприємствами;
- підвищує прозорість і достовірність звітності;
- створює умови для ефективного контролю та аудиту;
- гарантує захист інтересів користувачів фінансової звітності – інвесторів, кредиторів, державних органів та інших зацікавлених сторін.

Слід розуміти, що держава виступає гарантом того, що фінансова інформація формується за єдиними правилами і може бути використана для прийняття економічних рішень.

По-друге, удосконалення бухгалтерського обліку та фінансової звітності є тим ключовим напрямом, який відображає динамічний характер регулювання. Облік і звітність не є статичними системами, оскільки вони мають адаптуватися до змін економічного середовища, розвитку міжнародних стандартів та потреб користувачів. Удосконалення передбачає:

- гармонізацію національних стандартів із міжнародними (зокрема, МСФЗ);
- впровадження нових методів оцінки та розкриття інформації;
- підвищення якості та аналітичної цінності фінансової звітності;
- цифровізацію облікових процесів.

Законодавець поєднує стабілізаційну функцію (через встановлення єдиних правил) із розвитковою функцією (через постійне вдосконалення системи обліку). У сукупності це забезпечує надійність, релевантність і сучасність фінансової інформації в економіці України [38].

Нормативно-правове регулювання фінансової звітності в Україні має багаторівневу структуру, що забезпечує узгодженість та системність організації бухгалтерського обліку. З метою впорядкування відповідних нормативних актів їх доцільно згрупувати за рівнями регламентації (табл. 1.5).

Перший рівень формує загальні правові засади ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності. Серед таких нормативно правових актів доцільно виокремити Цивільний кодекс України, який регулює майнові, договірні та правові відносини між сторонами, що створює правову основу для ведення бухгалтерського обліку й забезпечення достовірності фінансової інформації. Крім того, саме цей Кодекс визначає правила укладання угод, які потім бухгалтери відображають у своїх реєстрах як господарські операції. Без урахування цих юридичних норм неможливо правильно оцінити зобов'язання підприємства чи

законність його майна, що є критично важливим для складання реального балансу [57].

Таблиця 1.5

Рівні нормативно-правового регулювання фінансової звітності в Україні

Рівень регламентації	Нормативно-правові акти
1 рівень (законодавчий)	Цивільний кодекс України, Закон України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” Закон України “Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність”
2 рівень (організаційно-методичний)	Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку 1,2,6,25,29, Міжнародні стандарти фінансової звітності План рахунків бухгалтерського обліку та Інструкція про його застосування, України “Про затвердження Методичних рекомендацій щодо заповнення форм фінансової звітності”, Методичні рекомендації з перевірки порівнянності показників фінансової звітності, “Про затвердження Положення про інвентаризацію активів та зобов’язань”
3 рівень (внутрішньо-організаційний)	Статут Наказ про організацію обліку Наказ про облікову політику Положення про форми і систему оплати праці Положення про службові відрядження та розрахунки з підзвітними особами та інші внутрішні положення.

Наступним нормативно-правовим актом є Закон України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні”, який визначає правові основи саме формування та функціонування фінансової звітності в Україні. Зміст норми свідчить, що Закон встановлює загальні вимоги до складання фінансової звітності, її структури, змісту та порядку подання. Це забезпечує уніфікований підхід до відображення фінансової інформації, що є необхідною умовою для її зрозумілості та порівнянності між різними підприємствами [38].

Крім того, до першого рівня відноситься Закон України “Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність”, який встановлює правові засади проведення аудиту фінансової звітності та регулює відносини у сфері

аудиторської діяльності. Його положення спрямовані на забезпечення незалежної перевірки достовірності фінансової інформації та підвищення рівня довіри до неї [37].

Другий рівень конкретизує положення законодавчих актів та визначає методологічні основи формування фінансової звітності.

Відповідно до НП(С)БО 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності”, визначаються методологічні засади формування фінансової звітності на рівні підприємств. Стандарт встановлює мету фінансової звітності, її склад, основні принципи складання, а також вимоги до визнання та розкриття елементів звітності. Це забезпечує єдині підходи до формування фінансової інформації та підвищує її порівнянність і зрозумілість для користувачів. Обов’язковість його застосування для підприємств, які подають фінансову звітність згідно із законодавством, забезпечує уніфікацію облікової практики в Україні [45].

Разом з тим, НП(С)БО 2 “Консолідована фінансова звітність”, затверджене наказом Міністерства фінансів України, яке визначає порядок складання консолідованої фінансової звітності та загальні вимоги до розкриття відповідної інформації. Зміст цього стандарту свідчить, що він регламентує особливості об’єднання фінансової звітності материнського підприємства та його дочірніх компаній у єдиний звітний документ, що дозволяє отримати узагальнену картину фінансового стану та результатів діяльності групи підприємств як єдиного економічного суб’єкта [50].

Поряд із цим, Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 6 “Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах”, яке спрямоване на забезпечення точності та достовірності фінансової інформації шляхом встановлення єдиного механізму виявлення та виправлення облікових помилок. Крім того, він регламентує порядок оновлення показників звітності, що дозволяє підтримувати їх актуальність і відповідність реальному фінансовому стану підприємства. Дія зазначених положень поширюється на підприємства, організації

та інші юридичні особи різних форм власності, за винятком бюджетних установ, для яких застосовуються окремі нормативні вимоги відповідно до чинного законодавства [49].

Наступним важливим нормативно-правовим актом є НП(С)БО 25 “Спрощена фінансова звітність” встановлює зміст і форму фінансової звітності малих та мікропідприємств, зокрема Балансу та Звіту про фінансові результати, а також порядок їх заповнення. Застосування цього стандарту спрямоване на спрощення процедур звітування для суб’єктів малого підприємництва, при цьому показники подаються у тисячах гривень з одним десятковим знаком, що забезпечує уніфікацію та спрощення облікових даних [47].

До цього переліку належить НП(С)БО 29 “Фінансова звітність за сегментами”, яке процесі формування деталізованої фінансової інформації щодо окремих напрямів діяльності підприємства. Застосування цього стандарту дає можливість користувачам глибше аналізувати доходи, витрати, активи та результати діяльності за сегментами, що підвищує інформативність і аналітичну цінність фінансової звітності [48].

У свою чергу, Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1 “Подання фінансової звітності”, яке забезпечує єдині підходи до складання та подання фінансової звітності. Це положення сприяють підвищенню зіставності фінансових показників у різних звітних періодах і між підприємствами, а також забезпечують зрозумілість та аналітичну цінність фінансової інформації для користувачів [41].

Подальше уточнення міжнародних підходів забезпечує Міжнародний стандарт фінансової звітності 10 “Консолідована фінансова звітність”, який визначає принципи складання консолідованої фінансової звітності у випадках, коли підприємство контролює інші суб’єкти господарювання. Його застосування дає можливість відображати групу підприємств як єдину економічну одиницю та забезпечує більш повне уявлення про її фінансовий стан і результати діяльності [42].

Наступним елементом системи бухгалтерського обліку є План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, який встановлює єдину систему рахунків для узагальнення інформації про господарську діяльність підприємства. Його використання забезпечує уніфікацію облікового процесу та створює основу для формування достовірної фінансової звітності [51].

Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, регламентує порядок ведення бухгалтерських рахунків і застосування методу подвійного запису. Це сприяє правильному відображенню господарських операцій та забезпечує систематизацію облікової інформації, зокрема й на позабалансових рахунках [39].

Додаткову конкретизацію порядку заповнення форм фінансової звітності забезпечують Наказ Міністерства фінансів України “Про затвердження Методичних рекомендацій щодо заповнення форм фінансової звітності” визначає підходи до заповнення основних форм фінансової звітності та розкриття їх показників. Його застосування забезпечує єдине трактування статей звітності, підвищує зрозумілість фінансової інформації та сприяє її зіставності для користувачів[55].

У свою чергу, Методичні рекомендації з перевірки порівнянності показників фінансової звітності визначають порядок забезпечення зіставності фінансової інформації за різні звітні періоди, що дозволяє проводити об'єктивний аналіз фінансового стану та результатів діяльності підприємства в динаміці. Їх застосування підвищує аналітичну цінність фінансової звітності та сприяє прийняттю обґрунтованих управлінських рішень [53].

Так, Наказ Міністерства фінансів України №879 “Про затвердження Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань” регламентує порядок проведення інвентаризації активів і зобов'язань на підприємствах. Його

положення забезпечують фактичне підтвердження облікових даних, що сприяє підвищенню достовірності бухгалтерського обліку та фінансової звітності [52].

Третій рівень нормативного забезпечення фінансової звітності представлений внутрішньогосподарськими (локальними) документами підприємства, які конкретизують порядок ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності з урахуванням особливостей його діяльності. До таких документів належать, зокрема, статут підприємства, наказ про облікову політику.

Статут підприємства визначає правові засади його діяльності, організаційну структуру, види діяльності, а також порядок управління та відповідальність посадових осіб. Його положення створюють організаційну основу для ведення бухгалтерського обліку та формування фінансової звітності [55].

Наказ про організацію бухгалтерського обліку є внутрішнім нормативним документом підприємства, який визначає порядок ведення бухгалтерського обліку, організацію роботи бухгалтерської служби та основні елементи облікової політики. Даний документ формується підприємством самостійно відповідно до вимог чинного законодавства України. Основні засади організації бухгалтерського обліку регламентуються Законом України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” [38].

Облікова політика підприємства, оформлена відповідним наказом, встановлює сукупність принципів, методів і процедур, що використовуються для ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності. Зокрема, вона визначає методи оцінки активів і зобов’язань, порядок нарахування амортизації, визнання доходів і витрат, що безпосередньо впливає на формування показників фінансової звітності [44].

Положення про форми і системи оплати праці є локальним нормативним актом підприємства, що визначає порядок нарахування заробітної плати, застосування тарифних ставок, посадових окладів, премій та інших виплат

працівникам. Документ розробляється з урахуванням специфіки діяльності підприємства та відповідно до норм трудового законодавства. Правові засади організації оплати праці визначаються Законом України “Про оплату праці” та Кодексом законів про працю України [36].

Положення про службові відрядження та розрахунки з підзвітними особами регламентує порядок направлення працівників у службові відрядження, видачі коштів під звіт та подання авансових звітів. Документ забезпечує контроль за використанням грошових коштів і документальним підтвердженням понесених витрат. Основою для розроблення такого положення є Інструкція про службові відрядження в межах України та за кордон, затверджена Міністерством фінансів України [40].

Отже, формування показників фінансової звітності здійснюється відповідно до встановленої системи нормативно-правового регулювання бухгалтерського обліку та звітності. Встановлені правила забезпечують узгодженість між даними бухгалтерського обліку та показниками фінансової звітності.

РОЗДІЛ 2

ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ СКЛАДАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

2.1. Організація складання та подання фінансової звітності підприємства

Одним з основних документів, якими керується суб'єкт облікового процесу на ТОВ “Аудиторська компанія “Вектор аудит” є статут. Згідно з нормою даного документу основною метою діяльності товариства є одержання прибутку. Водночас зазначається, що діяльність товариства спрямована не лише на отримання фінансового результату, але й на задоволення суспільних потреб у роботах і послугах. Це свідчить про поєднання економічної та соціальної функцій підприємства, яке, здійснюючи господарську діяльність, забезпечує попит споживачів [55]. Окрім внутрішнього нормативного регламенту, при формування показників фінансової звітності є, як зазначалось у параграфі 1.2, зовнішні нормативи визначені національним бухгалтерським законодавством.

Відповідно до НП(с)БО 25 “Спрощена фінансова звітність”, досліджуване підприємство є мікропідприємством. Характеристика таких господарюючих суб'єктів та форми їх звітності наведені в цьому стандарті. “Мікропідприємства, непідприємницькі товариства та суб'єкти, які ведуть спрощений бухгалтерський облік доходів і витрат, подають фінансову звітність у скороченому форматі – у складі Балансу (форма № 1-мс) та Звіту про фінансові результати (форма № 2-мс)” [47].

Фінансова звітність мікропідприємства розглядається як особлива система узагальнених показників, що відображає результати фінансово-господарської діяльності суб'єкта господарювання за визначений попередній період (місяць, квартал або рік). Така форма звітності характеризується спрощеним змістом і

спрямована на забезпечення базового інформаційного забезпечення користувачів щодо фінансового стану та результатів діяльності підприємства [55].

Водночас застосування саме такої форми звітності безпосередньо пов'язане з належністю підприємства до категорії мікропідприємств. Відповідно до чинних нормативних положень мікропідприємствами визнаються суб'єкти господарювання, які на дату складання річної фінансової звітності відповідають щонайменше двом із встановлених критеріїв: балансовій вартості активів до 350000 євро, чистому доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) до 700000 євро та середній кількості працівників до 10 осіб включно [38].

У свою чергу, особливості формування фінансової звітності мікропідприємства та її спрощений характер обумовлюють специфіку організації управління на такому рівні господарювання. Структура управління мікропідприємством, як правило, є простою та централізованою, що забезпечує оперативність прийняття рішень і безпосередній зв'язок між управлінськими функціями та процесом формування облікової інформації.

ТОВ “Аудиторська компанія “Вектор аудит” має лінійну організаційну структуру управління, що є характерною для малих та мікропідприємств із невеликою чисельністю персоналу (рис. 2.1.). Така структура передбачає взаємозв'язок між працівниками, а її побудова здійснена відповідно до штатного розпису (ДОДАТОК А).

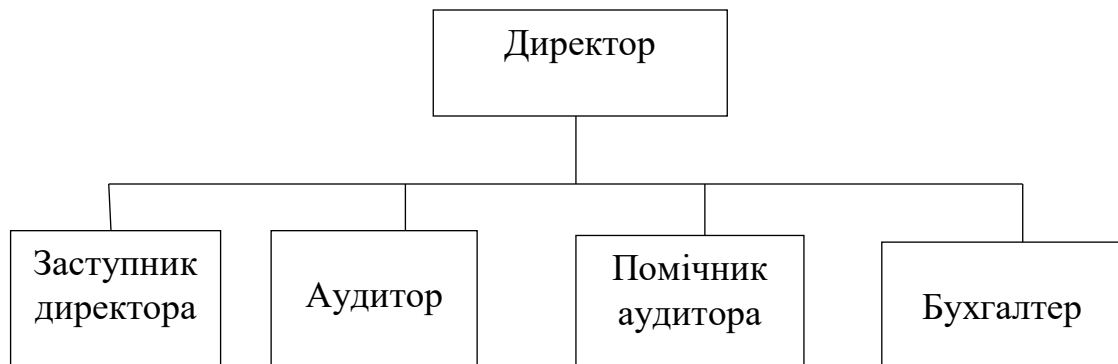

Рис.2.1. Організаційна структура ТОВ “Аудиторська компанія “Вектор аудит”

Керівник здійснює загальне керівництво, відповідає за розвиток та результати роботи. Він повинен створювати умови для достовірного бухгалтерського обліку, забезпечувати суворе виконання вимог бухгалтера щодо дотримання встановленого порядку реєстрації та своєчасного подання первинних документів до бухгалтерського обліку. Його заступник організовує виконання завдань, координує поточну діяльність та контролює роботу персоналу. Аудитор надає аудиторські послуги, проводить перевірки та формує висновки. Його помічник виконує допоміжні функції. Бухгалтер відповідає за ведення бухгалтерського обліку, правильність відображення господарських операцій та складання фінансової звітності.

Бухгалтерський облік на підприємстві організовується таким чином, щоб забезпечувати повноту та надійність відображення господарських операцій. Це передбачає, що всі економічні події, які підлягають обліку, мають бути своєчасно та в повному обсязі зафіксовані в системі обліку. Поряд із цим висувається вимога щодо реальності активів і зобов'язань, тобто їх фактичного існування та правильного оцінювання відповідно до встановлених методик. Важливим елементом також є контрольна функція, що проявляється у необхідності виявлення помилок і випадків шахрайства, що в сукупності забезпечує достовірність облікової інформації [6, с.608].

Реалізація зазначених підходів конкретизується через облікову політику підприємства, яка виступає системою принципів, методів і процедур ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності. Саме вона забезпечує узгодженість облікових процедур, впливає на якість і порівнянність фінансової інформації, а також визначає єдині правила її формування та подання [38].

Для систематизації інформації про господарські операції ТОВ “Аудиторська компанія “Вектор Аудиту” використовує План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій. Водночас, з метою оптимізації облікових процесів та відповідно до специфіки

діяльності, застосовується спрощена номенклатура рахунків. Робочий план рахунків формується виключно з тих синтетичних та аналітичних позицій, які безпосередньо забезпечують відображення поточної операційної та фінансової діяльності, мінімізуючи надлишковість облікових регістрів.

Головний напрямок роботи компанії – “діяльність у сфері бухгалтерського обліку й аудиту; консультування з питань оподаткування” за КВЕД 69.20. Така специфіка означає, що фірмі не потрібні великі склади, заводи чи складна логістика. Замість цього її основними ресурсами є комп'ютерні програми та робочий час досвідчених спеціалістів. Тому акцент тут робиться не на закупівлі товарів, а на правильному веденні документів, захисті комерційних таємниць і чіткому дотриманні професійних правил.

З урахуванням зазначеної специфіки діяльності, особливого значення набуває належна організація бухгалтерського обліку. Для цього підприємство використовує План рахунків обліку активів, капіталу, зобов'язань та господарських операцій підприємств та організацій, який забезпечує організацію та систематизацію облікової інформації. Його універсальний характер поєднується з можливістю адаптації до специфіки діяльності конкретного суб'єкта господарювання, що особливо важливо для підприємств у сфері інтелектуальних послуг.

Організація облікового процесу та фінансових розрахунків безпосередньо пов'язана із системою оподаткування, яку обирає підприємство. У цьому випадку товариство перебуває на спрощеній системі оподаткування, будучи платником єдиного податку третьої групи за ставкою 5% без реєстрації платником податку на додану вартість. Крім того, здійснюється сплата військового збору у розмірі 1% від доходу та єдиного соціального внеску за ставкою 22%.

Для бухгалтерського обліку на підприємстві використовується журнально-ордерна система з використанням комп'ютерних програм. Такий підхід визначає загальну організацію облікового процесу, спрямовану на систематизацію та

впорядкування облікової інформації [56]. Журнально-ордерна форма обліку базується на групуванні та узагальненні господарських операцій у спеціальних регістрах – журнально-ордерних обліках. Вона поєднує елементи синтетичного та аналітичного обліку, що забезпечує одночасне відображення інформації за рахунками та деталізацію окремих операцій. Завдяки цьому здійснюється як хронологічна реєстрація подій, так і їх систематизація за відповідними рахунками.

Отримані зведені дані з журналів ордерів переносяться до Головної книги, яка є ключовим узагальнюючим регістром бухгалтерського обліку. Вона використовується для систематизації інформації за рахунками, контролю правильності бухгалтерських записів та складання фінансової звітності. Важливо, щоб записи в Головній книзі велися протягом календарного року, при цьому для кожного синтетичного рахунку передбачалася окрема сторінка, а обороти за кредитом рахунків підсумовувалися на основі даних журналу [54].

Графік документообігу на підприємстві не розроблено. Рух первинних документів здійснюється відповідно до потреб господарської діяльності та загальних вимог законодавства. Відповідальність за дотримання належного порядку документообігу покладається на відповідальних осіб підприємства.

Функціонування цієї системи повністю пов'язане з формою первинних документів, яка є початковою інформаційною базою бухгалтерського обліку. Дані з первинних документів систематизуються на рахунках бухгалтерського обліку та відображаються в реєстрі синтетичного й аналітичного обліку методом подвійного запису. На цій основі формується узагальнена інформація, необхідна для складання фінансової звітності [56].

За таких обставин забезпечується поділ рахунків за економічним змістом, зокрема, для обліку доходів використовується клас 7 рахунків “Доходи та результати діяльності”, а для обліку витрат – клас 9 “Витрати на діяльність”. Відображення доходів і витрат у системі бухгалтерського обліку здійснюється на

підставі належним чином оформлених первинних документів, що забезпечує достовірність та підтвердження даних бухгалтерського обліку.

Згідно з Закон України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні”, звітним періодом для складання фінансової звітності визначено календарний рік, тоді як проміжна звітність формується за підсумками кварталу, першого півріччя та дев’яти місяців. Водночас, відповідно до облікової політики підприємства, можуть встановлюватися й інші звітні періоди, що забезпечує гнучкість системи фінансової звітності залежно від потреб управління [41].

Визначення звітного періоду безпосередньо пов’язане з завершальним етапом облікового процесу – поданням фінансової звітності. Воно передбачає узагальнення облікових даних у встановлених формах та їх своєчасне надання користувачам. У сучасних умовах перевага надається електронному формату подання, що підвищує оперативність обробки інформації та ефективність її використання. Відповідальність за достовірність, повноту та своєчасність подання звітності покладається на керівника підприємства та головного бухгалтера.

Підготовка та подання фінансової звітності є логічним завершенням усього бухгалтерського процесу на підприємстві. Цей етап дозволяє повноцінно підсумувати результати поточної діяльності суб'єкта господарювання. Успішна організація цього процесу безпосередньо пов'язана з використанням сучасних комп'ютерних програм та чітким розподілом обов'язків між працівниками бухгалтерії. Крім того, своєчасна звітність перед контролюючими органами захищає підприємство від штрафів. Однак, якість підсумкових звітів залежить не лише від чіткої організації роботи, а й від конкретної методології розрахунку показників. Саме обрані методологічні підходи відповідають за правильне групування даних та їх точне відображення у звітних формах. З огляду на це, варто окремо дослідити особливості методології, за якою підприємство формує свою фінансову звітність.

2.2. Методика формування показників фінансової звітності підприємства

Формування показників фінансової звітності здійснюється на основі даних бухгалтерського обліку після закінчення звітного періоду. Особливістю формування звітності підприємства є відсутність додаткового капіталу, складних фінансових інструментів та довгострокових зобов'язань, що значно полегшує процедуру. Важливими є етапи формування фінансової звітності, які спрямовані на систематизацію, накопичення, перевірку та узагальнення. Вони є послідовними та взаємопов'язаними. Крім того, кожен наступний етап базується на результаті попереднього. Етапи формування фінансової звітності наведені на рис. 2.2.

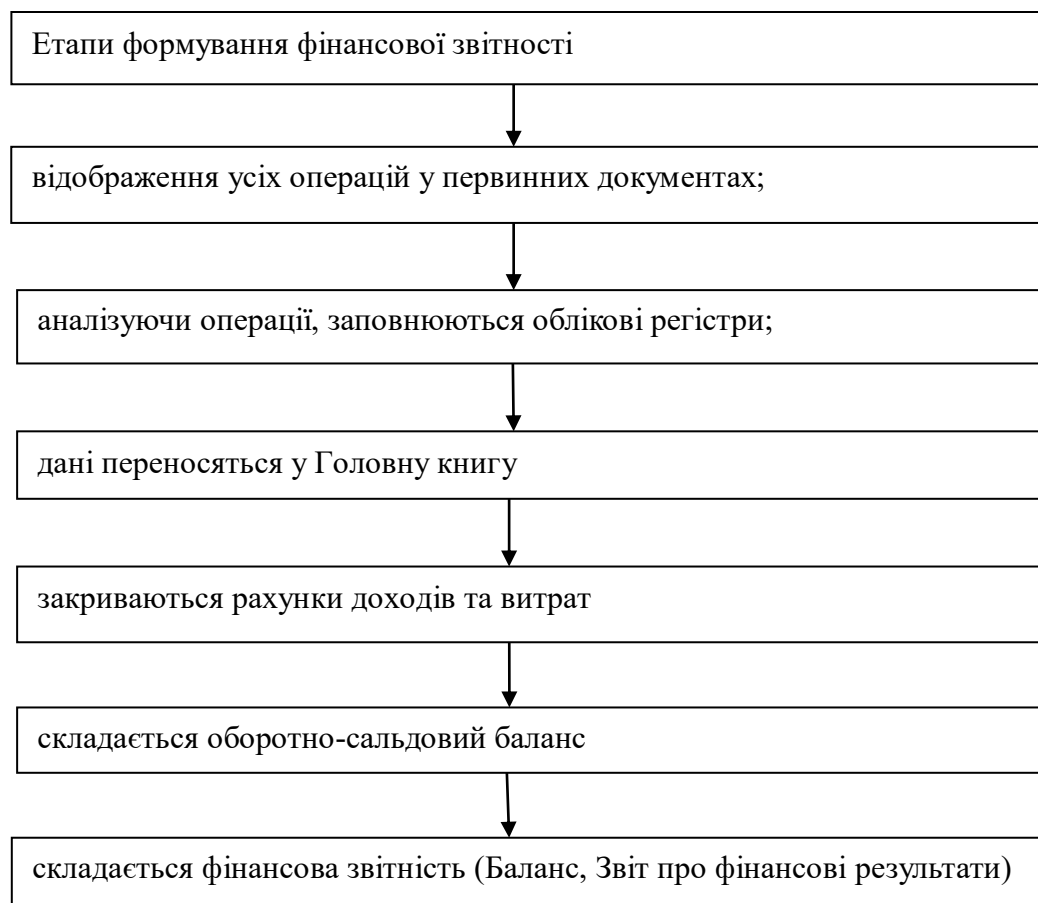

Рис. 2.2. Етапи складання фінансової звітності

Джерело: сформовано автором на основі [37]

Загалом процедура підготовки фінансової звітності суб'єкта господарювання охоплює сім етапів. Кожна із цих семи стадій має свій унікальний зміст, методологічні особливості та конкретні завдання, які детально розглянуто нижче.

На першому етапі відбувається збір та перевірка первинної документації, яка юридично підтверджує всі господарські операції підприємства. Сюди відносяться договори з клієнтами, виписки з банківських рахунків, платіжки, акти приймання-передачі послуг та рахунки-фактури (інвойси). Бухгалтер обов'язково перевіряє ці документи за трьома напрямками: правильність оформлення, наявність усіх обов'язкових реквізитів та реальність самої операції. Це дозволяє відсіяти помилкові або неправильно заповнені бланки ще до початку їх проведення в системі [10, с. 101].

Другий етап передбачає внесення перевірених даних у регістри бухгалтерського обліку. Тут одночасно ведеться синтетичний та аналітичний облік, що дозволяє бачити як загальну картину, так і детальну інформацію за конкретними видами активів, зобов'язань, доходів і витрат. Ці регістри закриваються щомісячно. Така періодичність потрібна для того, щоб керівництво мало свіжі дані для аналізу фінансової діяльності, а також для швидкого виявлення і виправлення помилок у проводках. Регулярна робота з регістрами забезпечує системність обліку і не дозволяє накопичувати помилки до кінця року [17, с. 42].

Також обов'язковою умовою є те, що всі регістри має підписати головний бухгалтер або той, хто за це відповідає. Це потрібно для того, щоб було чітко зрозуміло, хто саме несе персональну відповідальність за точність та чесність кожної цифри. Своїм підписом людина підтверджує, що все перевірено і зроблено чітко за правилами обліку [54].

Після цього стартує третій етап, коли інформацію з журналів-ордерів чи меморіальних ордерів переносять у Головну книгу. Вона є центральним регістром

в усій системі, адже саме тут зводяться докупі та підраховуються загальні суми за дебетом і кредитом.

Четвертий етап – закриття доходів і витрат. Фінансовий результат визначається на кінець звітного періоду шляхом закриття рахунків доходів і витрат і перенесення сальдо на рахунок фінансових результатів. Отриманий прибуток залишається у розпорядженні підприємства та може бути використаний для розвитку його діяльності, придбання активів або покриття можливих витрат у майбутніх періодах [12, с. 260].

На п'ятому кроці закриваються всі облікові регістри й виводиться оборотна відомість. Саме на цій базі зводяться докупі всі дані про активи, борги, доходи та витрати підприємства, щоб потім перенести їх у потрібні рядки звітів.

Далі йде безпосередньо шостий етап – заповнення самих форм фінансової звітності. При цьому цифри для Балансу беруться як фінальні залишки на рахунках, а от Звіт про фінансові результати формується на основі оборотів за статтями доходів і витрат. Наприкінці обов'язково звіряється взаємозв'язок усіх показників, щоб у документах не було розбіжностей [37].

Після формування етапів важливим елементом забезпечення достовірності фінансової звітності є інвентаризація. “Щорічно, у 4 кварталі, перед складанням річної фінансової звітності проводити інвентаризацію активів та зобов'язань” [56].

Передусім зазначається, що результати інвентаризації підлягають обов'язковому відображенню в бухгалтерському обліку та використовуються для коригування залишків на рахунках. Це означає, що фактична наявність активів і зобов'язань, встановлена в процесі інвентаризації, повинна бути приведена у відповідність із даними обліку. Такий підхід спрямований на усунення розбіжностей між обліковими та реальними показниками, що безпосередньо впливає на достовірність фінансової звітності [43]. Водночас сама інвентаризація проводиться саме з метою підтвердження правильності даних обліку та

забезпечення їх відповідності фактичному стану господарських ресурсів підприємства [52].

Реалізація зазначених процедур здійснюється в межах облікової політики підприємства, яка визначає сукупність методів і підходів до ведення бухгалтерського обліку. Зокрема, наказ про облікову політику регламентує порядок нарахування амортизації, методи оцінки активів, проведення інвентаризації, а також правила визнання доходів і витрат. Саме ці елементи формують методичну основу відображення господарських операцій та безпосередньо впливають на показники фінансової звітності (ДОДАТОК Б).

Важливим складником облікової політики є встановлення порогу суттєвості, який визначає рівень значущості облікової інформації для користувачів. У наведеному випадку підприємством встановлено конкретні кількісні критерії суттєвості для активів, зобов'язань, власного капіталу, а також доходів і витрат, що дозволяє відокремлювати істотні показники від неістотних [44].

Отже, після визначення порогу суттєвості як критерію відбору та оцінки значущості інформації у фінансовій звітності, доцільно перейти до розгляду особливостей групування статей балансу. Саме встановлений рівень суттєвості слугує методичною основою для структурування показників, оскільки визначає доцільність їх окремого відображення або об'єднання.

Групування статей балансу здійснюється за економічним змістом і ступенем ліквідності або строками погашення, що забезпечує можливість комплексного аналізу фінансового стану підприємства, його платоспроможності та фінансової стійкості [52]. Такий підхід забезпечує впорядковане відображення фінансового стану підприємства та відповідає загальноприйнятим принципам бухгалтерського обліку. Застосування цієї методики передбачає використання відповідних способів оцінки активів, зокрема необоротних, що визначаються обліковою політикою підприємства.

У цьому контексті порядок оцінки необоротних активів конкретизується через методи нарахування амортизації. Згідно з обліковою політикою, для більшості груп основних засобів застосовується прямолінійний метод, який забезпечує рівномірний розподіл вартості активу протягом строку його використання. Водночас для інших необоротних матеріальних активів передбачено нарахування амортизації у розмірі 100 % їх вартості у першому місяці експлуатації, що спрощує процес обліку та прискорює списання їх вартості [52].

Поряд із необоротними активами важливе місце у структурі балансу займають оборотні активи, формування яких здійснюється шляхом узагальнення вартості запасів, грошових коштів і дебіторської заборгованості. У зв'язку з цим облік запасів ведеться відповідно до НП(С)БО 9 “Запаси”, що встановлює єдині підходи до їх оцінки та відображення.

З огляду на зазначене, надходження запасів відображається за первісною вартістю, що забезпечує об'єктивність їх оцінки, тоді як при їх вибутті застосовується метод ФІФО, який передбачає списання запасів у послідовності їх надходження. Такий підхід сприяє достовірному визначенню собівартості та формуванню фінансових результатів діяльності підприємства [44].

Власний капітал підприємства формується за рахунок статутного капіталу та нерозподіленого прибутку, що відображає результати його господарської діяльності. Водночас у структурі зобов'язань переважають короткострокові, зокрема розрахунки з працівниками за заробітною платою, лікарняними та відпускними. Така структура свідчить про відсутність довгострокового боргового навантаження та орієнтацію підприємства на поточні розрахунки.

За таких умов важливого значення набуває контроль правильності облікових даних, що забезпечується перед складанням звітності шляхом звірки підсумків, перевірки взаємозв'язків показників і коректності перенесення інформації між

регістрами. Це дозволяє забезпечити узгодженість облікової інформації та її готовність до узагальнення у фінансовій звітності.

Узагальнення показників фінансових результатів безпосередньо пов'язане з обліком доходів підприємства, основним джерелом яких є надання послуг у сфері бухгалтерського обліку, аудиту та податкового консультування. Для цього використовуються рахунки класу 7, зокрема:

- 70 “Доходи від реалізації” – для відображення доходів від основної діяльності;
- 71 “Інший операційний дохід” – для супутніх операцій;
- 73 “Інші фінансові доходи” – для доходів фінансового характеру.

Відповідно до цього формування фінансового результату неможливе без належного обліку витрат, який здійснюється за рахунками класу 9. Зокрема, рахунок:

- 90 “Собівартість реалізації” – відображає витрати, безпосередньо пов'язані з наданням послуг;
- 91 “Загальновиробничі витрати” – узагальнює витрати на організацію діяльності, проте він не бере прямої участі у формування фінансового результату (враховується опосередковано при розподілі між прямими витратами за видами наданих послуг);
- 92 “Адміністративні витрати” – відображає загальногосподарські витрати на утримання офісу та менеджменту;
- 94 “Інші витрати операційної діяльності” – витрати, що не належать до основної діяльності.

Сформовані у такий спосіб доходи і витрати знаходять відображення у структурі Балансу підприємства, яка характеризується переважанням оборотних активів при наявності незначної частки необоротних активів. Власний капітал представлений статутним капіталом і нерозподіленим прибутком, тоді як у пасиві

відсутні довгострокові зобов'язання, що підтверджує використання переважно поточних джерел фінансування.

Водночас результати діяльності підприємства узагальнюються у Звіті про фінансові результати, структура якого є спрощеною з огляду на статус мікропідприємства. Доходи у звіті відображають загальну суму надходжень від основної та іншої діяльності підприємства, що виникають у процесі його функціонування та збільшують економічні вигоди.

Формування показників фінансової звітності ґрунтується на послідовному відображенні господарських операцій у системі бухгалтерського обліку та їх узагальненні у відповідних формах звітності. Водночас дотримання принципів бухгалтерського обліку та належна організація документообігу сприяють повному, точному й своєчасному відображенню результатів діяльності підприємства у фінансовій звітності.

Разом із тим, у практиці складання фінансової звітності виникають певні труднощі, пов'язані зі змінами нормативно-правового регулювання, автоматизацією облікових процесів і необхідністю забезпечення високого рівня достовірності інформації. Це зумовлює потребу у вдосконаленні методичних підходів до формування звітних показників та адаптації системи обліку до сучасних умов господарювання. У зв'язку з цим особливої актуальності набуває дослідження проблем і перспектив розвитку фінансової звітності підприємств.

2.3. Проблеми та перспективи вдосконалення процесу підготовки фінансової звітності підприємства

Процес складання фінансової звітності забезпечує зведення інформації про результати господарської діяльності та фінансовий стан суб'єкта господарювання. Кожне підприємство має як певні переваги, так і недоліки, зумовлені специфікою господарських операцій та особливостями організації бухгалтерського обліку. Це стосується і процесу складання фінансової звітності, який може поєднувати

спрощення окремих процесів з одночасним обмеженням рівня деталізації інформації.

Діяльність аудиторських фірм, зокрема ТОВ “Аудиторська компанія “Вектор Аудиту”, пов’язана з наданням спеціалізованих послуг, що впливає на структуру показників та порядок формування фінансових результатів. За таких обставин особливого значення набуває забезпечення узгодженості бухгалтерських даних, їх правильне тлумачення та коректне відображення у фінансовій звітності. Це визначає необхідність більш ґрунтовного вивчення підготовки фінансової звітності з метою виявлення проблем. Основні проблеми наведені у табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Основні проблеми підготовки фінансової звітності

Проблема	Причина виникнення	Наслідки
Невелика кількість персоналу	Працюють тільки 6 працівників	Збільшення навантаження, ризик помилок
Вагома частка дебіторської заборгованості	Діяльність відбувається на підставі договорів про надання аудиторських послуг із відстрочкою платежу	Потреба в контролі своєчасності розрахунків
Низька аналітична здатність фінансової звітності	Подання лише Балансу та Звіту про фінансові результати	не дає змоги повністю оцінити структуру капіталу та його зміни, грошові потоки та інші сторони фінансової діяльності
Залежність фінансового результату від кількості замовлень.	Підприємство не має розгалуженої структури доходів	Скорочення обсягів замовлень і зниження кількості клієнтів безпосередньо впливає на величину нерозподіленого прибутку та чистий прибуток

Перший руйнівний фактор пов'язаний з кадровими обмеженнями. Оскільки бухгалтерія та компанія в цілому невеликі, навантаження на кожного спеціаліста значно зростає. Це створює додатковий тиск на персонал та збільшує ймовірність механічних помилок під час підсумовування кінцевих показників.

Друга проблема стосується структури оборотних активів, де дебіторська заборгованість становить значну частку. Специфіка бізнесу з надання аудиторських послуг передбачає відстрочення платежів від клієнтів.

Істотним недоліком фінансової звітності для малого бізнесу є її низька інформативність. Через спрощену структуру форм стає неможливим детально відстежити зміни капіталу або проаналізувати реальний рух грошових коштів. Це значно ускладнює оцінку фінансового стану підприємства, зокрема, перешкоджає розрахунку точних показників платоспроможності та ліквідності.

Крім того, фінансові результати господарюючого суб'єкта занадто сильно залежать від поточної кількості замовлень. Оскільки підприємство отримує дохід лише від одного основного виду діяльності, стабільність бізнесу є хиткою. Будь-яка втрата великих клієнтів або зменшення попиту на послуги автоматично призводить до падіння чистого прибутку та зменшення суми нерозподіленого прибутку підприємства.

Поруч із існуючими недоліками процес підготовки фінансової звітності передбачає можливості його подальшого вдосконалення. Напрями вдосконалення показані на рис. 2.3.

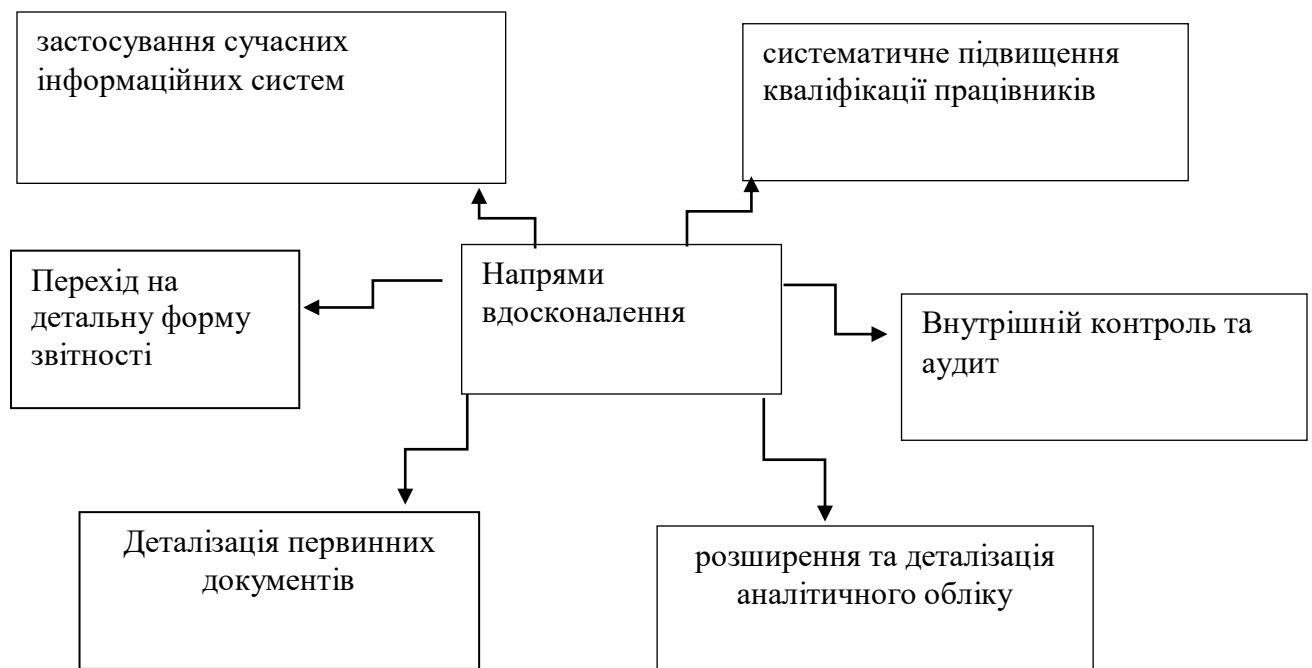

Рис. 2.3. Напрями вдосконалення процесу підготовки фінансової звітності

Одним із напрямків удосконалення є використання сучасних інформаційних систем. Використання спеціалізованого програмного забезпечення дозволяє автоматизувати формування бухгалтерських проводок, обробку первинних документів та узагальнення даних у регістрах синтетичного та аналітичного обліку. Автоматичне формування проводок гарантує достовірне відображення господарських операцій відповідно до кореспонденції рахунків та знижує ризик технічних помилок. Крім того, сучасні інформаційні системи здійснюють вбудований контроль достовірності даних, що дозволяє своєчасно виявляти арифметичні помилки, невідповідності або порушення логіки бухгалтерського обліку.

Інформаційні технології набули масового та доступного характеру, що розширює можливості підприємців у сфері управління бізнесом. Йдеться про використання як базових програмних продуктів, так і спеціалізованих систем, які забезпечують автоматизацію окремих операцій і підтримку прийняття управлінських рішень. Таким чином, інформаційні технології виступають інструментом підвищення ефективності організації діяльності підприємства [28, с.141].

Виходячи з цього, подальшим напрямом розвитку облікових систем є автоматизація бухгалтерського обліку. Вона розглядається як чинник, що підвищує якість фінансової інформації, зменшує ймовірність виникнення помилок та скорочує часові витрати на формування звітності. Це свідчить про її значну роль у забезпеченні точності та оперативності облікових даних [19, с. 321].

Автоматизація також забезпечує швидке формування фінансової звітності без необхідності ручного узагальнення показників. В результаті скорочується час підготовки звітності, зменшується трудомісткість процесу її складання та зменшується вплив людського фактору, що позитивно впливає на своєчасність, достовірність та подання інформації.

Один з основних способів покращення ситуації – розширення аналітичного обліку. Компанії слід розділити облік доходів за окремими видами послуг або напрямками бізнесу. Цей крок допоможе керівництву побачити, які проєкти приносять найбільше грошей, об'єктивно оцінити прибутковість кожного сектору та ефективно планувати розвиток бізнесу на майбутнє. Також корисно запровадити аналітичний облік заборгованості клієнтів за термінами їх виникнення. Це дозволить вчасно помітити затримки платежів, перевірити надійність клієнтів та зменшити ймовірність виникнення безнадійної заборгованості, яку доведеться списувати.

Щоб до звітності потрапляли лише чисті та перевірені цифри, компанії потрібен чіткий внутрішній аудит. Перш за все, варто контролювати якість звичайної первинної звітності, адже невелика помилка в актах або рахунках-фактурах одразу порушує всю подальшу аналітику в базах даних. Ще один критичний момент – постійне звірення оборотів за аналітикою та загальними синтетичними рахунками. Завдяки такому простому контролю можна вчасно вловити технічні збої або дублювати записів, щоб все можна було швидко виправити, перш ніж керівництво підпише готові форми.

Також критично важливо систематично перевіряти облікові реєстри та зіставляти дані аналітичного й синтетичного обліку. Такий контроль готовий вчасно помітити помилки або розбіжності в цифрах і повністю виправити їх ще до того, як розпочнеться формування підсумкової фінансової звітності.

Оскільки нормативно-правова база характеризується частими змінами, суттєвим напрямком розвитку системи звітності є систематичне підвищення кваліфікації працівників. Регулярна участь у семінарах, спеціалізованих тренінгах та професійних курсах сприятиме поглибленню знань про зміни в законодавстві, покращенню практичних навичок бухгалтерського обліку та звітності.

Також існує перспектива підвищення деталізації первинних документів шляхом відображення змісту та обсягу наданих послуг. Це забезпечить більш детальне формування доходів та витрат.

У довгостроковій перспективі компанія може покращити свою систему звітності, перейшовши на загальну систему. Це дозволить отримати детальну інформацію.

Отже, підготовка фінансової звітності є складним і багаторівневим процесом, який може супроводжуватися певними труднощами. До таких проблем зазвичай належать недостатня автоматизація облікових процедур, ризики виникнення помилок при обробці даних, а також необхідність дотримання численних нормативних вимог, що регламентують порядок формування звітності.

Водночас у формулюванні підкреслюється наявність перспектив удосконалення цього процесу. Йдеться насамперед про впровадження сучасних інформаційних технологій, автоматизацію бухгалтерського обліку, підвищення якості внутрішнього контролю та удосконалення методичних підходів до формування фінансової інформації. Такі заходи сприяють підвищенню достовірності, оперативності та аналітичної цінності фінансової звітності.

РОЗДІЛ 3

АУДИТ ТА ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ ПОКАЗНИКІВ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Аудиторська перевірка порядку заповнення фінансової звітності підприємства

Фінансова звітність виконує інформаційну функцію, забезпечуючи користувачів даними для прийняття обґрунтованих управлінських і економічних рішень. Водночас ефективність використання такої інформації безпосередньо залежить від її достовірності та повноти, що обумовлює необхідність здійснення незалежної перевірки.

Таким інструментом виступає аудит фінансової звітності, який визначається як незалежна перевірка системи бухгалтерського обліку та сформованих на її основі показників фінансової звітності з метою формування об'єктивної професійної думки аудитора. Іншими словами, сутність аудиту полягає не лише у виявленні помилок, а передусім у наданні впевненості користувачам щодо достовірності та надійності фінансової інформації [37].

У цьому контексті важливо чітко окреслити мету аудиту. Вона зводиться до перевірки відповідності звітних форм чинним правилам за всіма ключовими пунктами. У цьому випадку аудиторі досліджують не лише кінцеві показники у формах, а й конкретні господарські операції, на основі яких ці показники були розраховані. Саме такий погляд робить аудит комплексним, оскільки дає змогу оцінити як готові звіти, так і всю процедуру їх складання.

Переходячи до практичної реалізації аудиту, слід зазначити, що в міжнародній (західній) практиці сформувалися різні підходи до організації аудиторської перевірки. Зокрема, при виборі стратегії аудиторі можуть застосовувати підхід, заснований на поділі діяльності підприємства на окремі цикли. Такий підхід дозволяє глибше проаналізувати взаємопов'язані процеси та

потоки операцій. Альтернативним є підхід, орієнтований на перевірку окремих статей фінансової звітності (активів, зобов'язань, доходів, витрат тощо). У цьому випадку основна увага приділяється правильності відображення конкретних показників у звітності [30, с. 85].

Щоб об'єктивно оцінити фінансові результати компанії, перевірку розбивають на окремі послідовні кроки. Це допомагає системно охопити всі форми звітності та підтвердити законність господарських операцій. Кожна фаза цього процесу має чіткі завдання та працює на підсумковий результат аудиту. Покрокову структуру проведення аудиторської перевірки фінансових звітів наочно відображено на рис. 3.1.

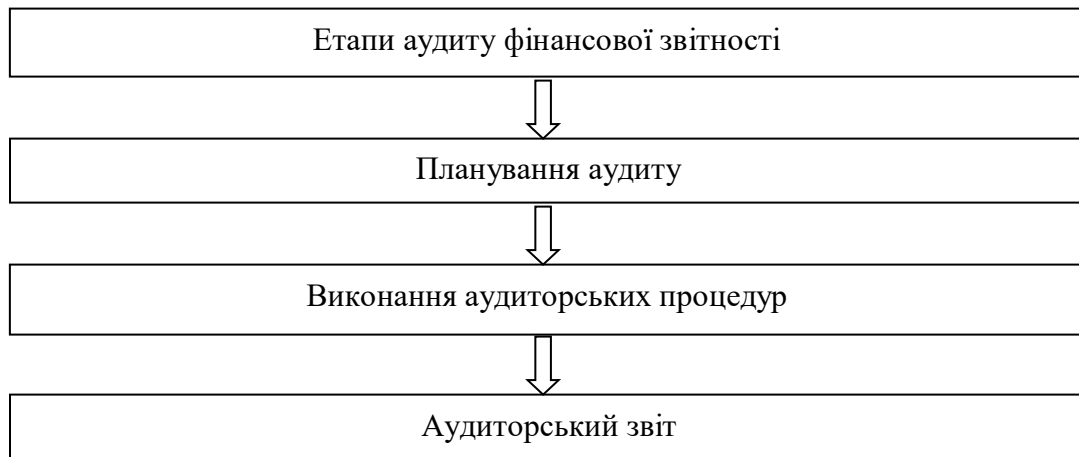

Рис. 3.1. Етапи аудиту фінансової звітності

Джерело: сформовано автором на основі [19, с. 401]

Під час планування аудитор спочатку вивчає специфіку діяльності підприємства, його внутрішню структуру, правила облікової політики та особливості фінансових потоків. Обов'язковою умовою для початку роботи є підписання договору про надання аудиторських послуг між фірмою-виконавцем та клієнтом. У цьому документі фіксуються всі правові норми для подальшої взаємодії [37]. Далі аудиторська група розробляє загальну стратегію та детальний план дій. У цьому плані чітко визначено, які процедури, коли та в якому обсязі

фахівці їх виконуватимуть. Варто додати, що процес планування є гнучким, тому його можна коригувати безпосередньо під час аудиту [1, с. 805].

На етапі виконання аудиторських процедур аудитор перевіряє фінансову звітність із застосуванням методів та процедур. Головною метою цього етапу є отримання достатніх і належних аудиторських доказів, на підставі яких формуються подальші висновки. Методи і методичні прийоми аудиту фінансової звітності наведені на рис. 3.2.

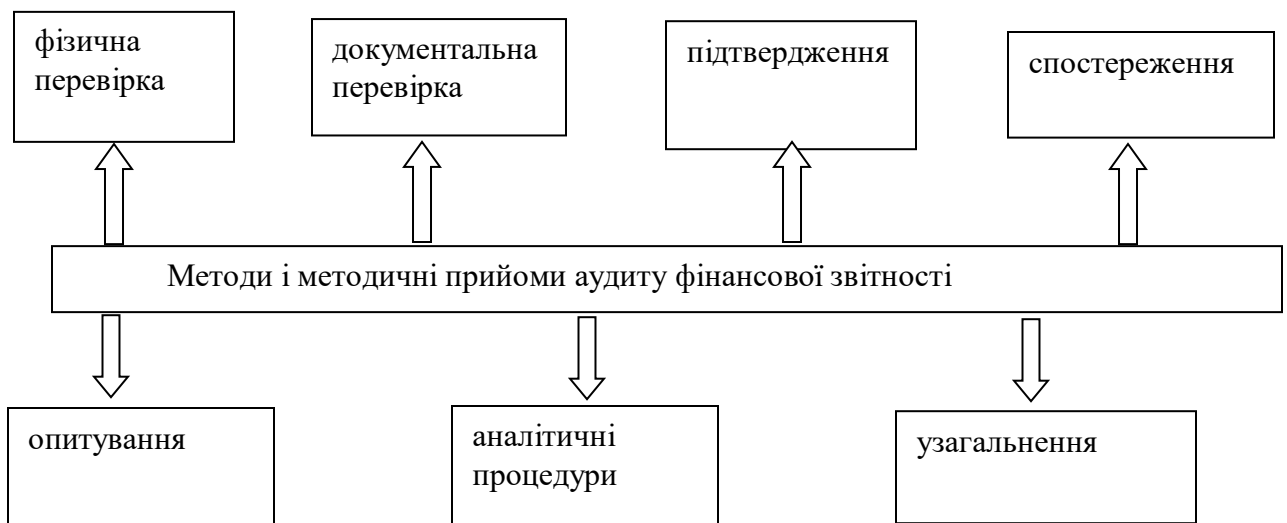

Рис.3.2. Методи і методичні прийоми аудиту фінансової звітності

Джерело: сформовано автором на основі [2, с. 321]

На наступному кроці аудитор переходить до збору та аналізу доказів, на основі яких він і буде робити свої фінальні висновки. Для цього використовують цілий арсенал інструментів: від звичайної перевірки документів (інспектування) та спостереження до незалежних запитів партнерам, перерахунків цифр вручну та аналітичних тестів [28, с. 85]. Зазвичай усі ці прийоми комбінують між собою. Якщо обмежитися лише усними чи письмовими запитами керівництву, то неможливо до кінця переконатися, що у звітах немає серйозних помилок, а внутрішній контроль компанії взагалі працює. Повний перелік таких аудиторських процедур детально показано нижче на рис. 3.2.

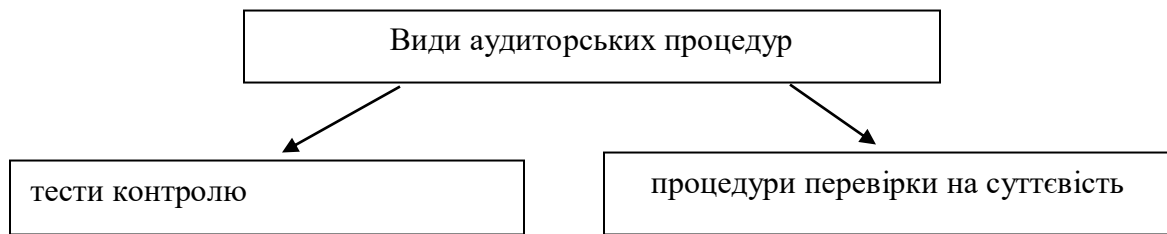

Рис. 3.3. Види аудиторських процедур

Джерело: сформовано автором на основі [22, с. 326]

Якщо дивитися на саму організацію аудиторського процесу, то всю практичну роботу зазвичай ділять на перевірки внутрішнього контролю та процедури по суті. За допомогою перших аудитор з'ясовує, як фірма сама стежить за своїм обліком і чи працює цей моніторинг взагалі. Ці тести умовно розбивають на дві частини. Початковий етап потрібен під час планування ревізії: фахівець просто вивчає структуру компанії, щоб оцінити потенційні ризики та слабкі місця. Натомість друга група тестів – це вже реальні практичні перевірки конкретних контрольних операцій, які аудитор виконує безпосередньо під час основної роботи [22, с.326].

Натомість процедури перевірки на суттєвість орієнтовані на виявлення та оцінку викривлень у фінансовій звітності з позиції їх впливу на економічні рішення користувачів, а також на підтвердження того, що сукупність не виправлених помилок не перевищує встановлений поріг суттєвості.

Наступним кроком у процедурах є оцінка необхідності залучення зовнішніх експертів до перевірки. Аудитор приймає це рішення, виходячи з того, наскільки складним є об'єкт аналізу, чи великі суми у відповідних статтях звітності та чи висока ймовірність помилок у них. Також враховується, чи можна отримати достовірні докази іншими методами. Робота зовнішніх експертів допомагає посилити якість та обґрунтованість висновків, якщо оцінка активів або операцій вимагає вузькопрофільних знань [43].

Заключним кроком усієї аудиторської перевірки є узагальнення отриманих даних та складання остаточного аудиторського звіту. На цьому етапі спеціаліст групує всі зібрані докази, оцінює їх переконливість та повноту, і на цій підставі висловлює свою професійну думку щодо того, наскільки чесно складена фінансова звітність. Крім того, результати аудиторської перевірки необхідно обговорити з керівництвом компанії. Це необхідно для узгодження виявлених помилок або підтвердження правильності ведення бухгалтерського обліку.

Формулюючи остаточні висновки, аудитор ретельно аналізує кілька важливих моментів. Він перевіряє, чи не суперечить організація бухгалтерського обліку чинному законодавству, чи відповідають показники у звітах обраній обліковій політиці та наскільки надійно працює внутрішній контроль на підприємстві. Також оцінюється реальність відображення всіх ключових показників балансу – від активів та боргів підприємства до його капіталу, поточних доходів, витрат та кінцевого фінансового результату [14, с. 125].

Окремої уваги потребують особливості аудиту малих підприємств. Як правило, такі перевірки здійснюються невеликою командою аудиторів або навіть одноосібно, що спрощує координацію роботи та обмін інформацією. Водночас визначення загальної стратегії аудиту в цьому випадку залежить від масштабів діяльності підприємства, складності господарських операцій та інших індивідуальних характеристик об'єкта перевірки [1, с. 32].

Підсумовуючи, можна стверджувати, що незалежний аудит є головним інструментом верифікації фінансових звітів компанії. Його основна місія – підтвердити, що подані цифри є чесними, повними та точними, а сама бухгалтерія чітко дотримується державних законів і стандартів обліку. Весь цей процес побудований на послідовному проходженні трьох обов'язкових етапів: від ретельного планування та збору практичних доказів до формування фінального аудиторського звіту. Тільки така сувора покрокова перевірка, яка повністю підпорядкована офіційним нормативним інструкціям, дозволяє дати об'єктивну

оцінку фінансовому стану підприємства та захистити інвесторів від прихованих економічних ризиків.

Підсумкові результати роботи аудитора стають надійною інформаційною базою для директора компанії, коли потрібно приймати правильні рішення для управління бізнесом. Крім того, ці відомості дозволяють зовнішнім користувачам об'єктивно зважити фінансову стійкість підприємства, оцінити наявні комерційні ризики та зрозуміти його майбутні позиції в ринковому середовищі.

Проте звичайне підтвердження правильності цифр у таблицях – це лише початкова стадія роботи з даними. Щоби по-справжньому оцінити реальне фінансове здоров'я компанії та побачити приховані проблеми, самі по собі перевірені показники необхідно детально вивчити. Саме тому логічним і обов'язковим продовженням цієї роботи стає глибокий економічний аналіз підприємства.

3.2. Економічний аналіз та оцінка найважливіших показників фінансової звітності підприємства

Розрахунок і моніторинг показників звітності допомагають розкрити реальний стан підприємства – від його платоспроможності та ділової активності до фінансової стійкості й загальної рентабельності. Об'єктивні висновки можливі лише за умови всебічного аналізу господарських процесів компанії. Саме такий комплексний підхід дозволяє зрозуміти, чому саме змінилися ті чи інші фінансові коефіцієнти, та які внутрішні чи зовнішні фактори на це вплинули.

З огляду на це, аналітичне дослідження фінансових звітів трактують як цілеспрямоване оброблення облікової інформації, яка відображає результати роботи та поточне фінансове становище компанії. Головне завдання цієї процедури – створити якісний інформаційний фундамент. Саме на його основі менеджмент приймає виважені управлінські рішення, необхідні для стабілізації або покращення економічних позицій суб'єкта господарювання [3, с.218].

Місце в цьому процесі належить вивченню Балансу (Звіту про фінансовий стан), за допомогою якого аналізується структура, обсяги та канали походження капіталу підприємства. Оцінюючи ліву частину балансу (активи), можна зрозуміти, наскільки добре підприємство забезпечене ресурсами та чи приносять вони реальний ефект. У свою чергу, моніторинг пасивної частини показує пропорції між власними коштами та залученими боргами, що безпосередньо впливає на рівень фінансової автономії та ризики банкрутства. Зрештою, такий аналіз допомагає чітко визначити, наскільки бізнес залежить від позикових коштів та чи зможе він впевнено працювати в майбутньому.

У наукових дослідженнях підкреслюється, що показники фінансової звітності слугують інформаційною базою для здійснення фінансового аналізу, який дає змогу ідентифікувати проблемні аспекти діяльності підприємства [5, с. 201]. Проведемо оцінку показників на основі фінансової звітності за 2024 рік (ДОДАТОК В) і 2025 рік (ДОДАТОК Д)

Результати оцінки фінансового стану підприємства на основі агрегатного балансу наведені в додатку Е (табл. Е.1). Як видно з даної таблиці “Загальна оцінка фінансового стану за показниками агрегованого балансу підприємства” відображено структурно-динамічний аналіз активів і пасивів підприємства за звітний період. Проведене узагальнення дає змогу оцінити зміни у складі майна, джерел його формування, а також визначити ключові тенденції фінансової стійкості.

Негативною тенденцією є значне зменшення загальної вартості майна підприємства. Це може свідчити про звуження господарської діяльності або втрату ресурсної бази. Особливо суттєвим є зменшення необоротних активів на 37300 гривень, що супроводжується зменшенням їхньої частки на 6%. Така динаміка може свідчити про вибуття або недоінвестування в довгострокові активи.

Оборотні активи також зменшилися на 118300 грн, але їхня частка в структурі активів зросла на 6%, що формально підвищує ліквідність балансу.

Водночас дебіторська заборгованість значно зменшилася на 133300 грн, що можна розглядати як позитивний фактор у контексті покращення розрахункової дисципліни. Готівкові кошти зросли на 26300 грн, а їхня частка досягла 63,7%, що свідчить про підвищення платоспроможності у короткостроковій перспективі. Запаси дещо зменшилися, але їхня частка зросла, що може свідчити про уповільнення оборотності.

Аналіз пасивної частини балансу вказує на стрімке падіння власного капіталу – одразу на 25,28%. Така тенденція відверто загрожує фінансовій незалежності підприємства. При цьому сума короткострокових боргів у грошах майже не змінилася, проте їхня питома вага підскочила до 78,01%. Це підтверджує, що компанія почала сильно залежати від зовнішнього фінансування. Основним фактором тут стало накопичення кредиторської заборгованості, що зазвичай вказує на дефіцит вільних грошей або касові розриви під час розрахунків із постачальниками.

Підсумовуючи результати аналізу, можна зробити висновок, що фінансовий стан підприємства характеризується негативними тенденціями: зменшенням активів, зменшенням власного капіталу та збільшенням частки поточних зобов'язань. Незважаючи на деяке покращення ліквідності завдяки збільшенню грошових коштів, загальний рівень фінансової стійкості знизився.

З метою покращення фінансових показників доцільно зосередитися на таких напрямках:

- відновлення та збільшення власного капіталу (шляхом реінвестування прибутку або залучення додаткових внесків від власників);
- оптимізація структури пасивів, зокрема зменшення частки короткострокової кредиторської заборгованості;
- підвищення ефективності використання активів, зокрема прискорення оборотності запасів;
- підтримка збалансованої структури активів з достатнім рівнем

необоротних ресурсів для забезпечення стабільності діяльності;

– посилення контролю за фінансовими потоками та платіжною дисципліною.

Паралельно з цим аналіз Звіту про фінансові результати дозволяє оцінити ефективність діяльності підприємства за певний період. Він спрямований на дослідження структури доходів і витрат, визначення рівня прибутковості та виявлення факторів, що впливають на фінансовий результат. У цьому разі прибуток виступає узагальнюючим показником ефективності управління ресурсами підприємства та критерієм його економічної результативності [14, с. 98].

За даними додатка Ж (табл. Ж.1) агрегованого звіту про фінансові результати спостерігається суттєве погіршення фінансового стану підприємства у звітному періоді.

У структурі доходів основну частку займає виручка від реалізації продукції. На початок звітного періоду її частка становила 94,57%, тоді як на кінець періоду вона досягла 100%, що свідчить про повну залежність підприємства від основної діяльності. Водночас негативною тенденцією є зменшення абсолютного обсягу виручки на 80,74%. Інші доходи, які на початок періоду становили 5,43%, у звітному періоді відсутні. Це також негативно характеризує діяльність підприємства, оскільки диверсифікація джерел доходів зменшується.

Загальна сума доходів підприємства зменшилася на 81,86%, що свідчить про різке зменшення обсягів господарської діяльності. Зокрема, собівартість продукції зменшилася на 2754700 грн, що може свідчити як про зменшення обсягів виробництва, так і про можливу оптимізацію витрат.

Інші витрати також зменшилися на 132900 грн, що позитивно впливає на загальний фінансовий результат, але не компенсує зниження доходів. Фінансовий результат підприємства залишається позитивним, але спостерігається його

зниження: прибуток зменшився на 300 грн. Це вказує на зниження ефективності діяльності підприємства.

Отже, підприємство демонструє значне скорочення обсягів діяльності, спостерігається критична залежність від одного джерела доходу, зменшення витрат не компенсує падіння доходів, прибуток знижується, що свідчить про погіршення фінансової стійкості.

З метою покращення фінансових показників доцільно зосередитися на таких напрямках:

- необхідно розширити джерела доходів (інші операційні або фінансові доходи) для зменшення ризиків.
- варто переглянути маркетингову політику, знайти нові ринки збуту або підвищити конкурентоспроможність продукції.
- продовжувати контролювати витрати, особливо операційні, без шкоди для якості продукції.
- доцільно впроваджувати сучасні методи управління витратами та ресурсами.
- детально дослідити причини зміни собівартості для виявлення резервів економії.

Наступним логічним кроком аналізу є оцінка фінансової стійкості компанії. Вона дозволяє визначити рівень фінансової незалежності бізнесу та перевірити, наскільки оптимальною є його структура капіталу. Для цього, перш за все, розраховується коефіцієнт автономії, який показує частку власних коштів у загальній вартості майна (активів). Зростання цього показника свідчить про те, що компанія мінімізує використання позикових коштів, а отже, стає більш захищеною від зовнішніх ризиків.

Важливим є також коефіцієнт співвідношення власного і позикового капіталу, який характеризує здатність підприємства покривати зобов'язання власними ресурсами. Його значення дозволяє оцінити рівень фінансової стійкості

та ризиків, пов'язаних із надмірним залученням позикових коштів. Коефіцієнт фінансової залежності є оберненим до коефіцієнта автономії та показує, наскільки активно підприємство використовує позиковий капітал для фінансування своєї діяльності. Зростання цього показника свідчить про посилення залежності від кредиторів і підвищення фінансових ризиків [3, с. 141].

За даними фінансової звітності проведено аналіз рівня фінансової стійкості підприємства на основі аналітичних показників за 2024, 2025 роки та відображено результат у таблиці 3.1.

Таблиця 3.1

Аналіз рівня фінансової стійкості ТОВ “Аудиторська компанія “Вектор аудит”

Показники	2024р.	2025р.	Граничне значення	Відхилення (+ / -)
Коефіцієнт автономії (фінансової незалежності)	0,47	0,22	>0,5	-0,28
Коефіцієнт фінансової залежності	0,53	0,78	<0,5	+0,28
Коефіцієнт фінансової стійкості	0,47	0,22	>0,7	-0,48
Коефіцієнт фінансового ризику	1,12	3,55	<1	+2,55
Коефіцієнт маневрування власного капіталу	0,75	0,75	>1	-0,25
Коефіцієнт забезпеченості оборотних активів власним оборотним капіталом	0,40	0,17	>0,5	-0,33
Коефіцієнт постійності активів	0,12	0,06	-	-0,06
Коефіцієнт співвідношення оборотних до необоротних активів	7,68	16,98	-	+9,3

У 2025 році фінансова стійкість підприємства погіршилася. Коефіцієнт автономії зменшився, коефіцієнт фінансової залежності збільшився на 0,28%, а коефіцієнт фінансового ризику збільшився на 2,55%, що свідчить про збільшення залежності від позикових джерел фінансування. Водночас зросло співвідношення оборотних та необоротних активів, що свідчить про збільшення частки оборотних активів у структурі майна підприємства. Водночас коефіцієнт фінансової стійкості також знизився і знаходиться нижче нормативного значення, що характеризує послаблення стійкості фінансового стану підприємства.

Після оцінки фінансової стійкості важливим напрямком аналізу є вивчення показників рентабельності, які характеризують рівень прибутковості підприємства та ефективність використання його ресурсів. Якщо показники фінансової стійкості визначають стабільність структури капіталу, то рентабельність дозволяє оцінити ефективність господарської діяльності та здатність підприємства генерувати прибуток.

Основним джерелом аналізу рентабельності є показники фінансової звітності, тобто всі необхідні дані для розрахунку відповідних коефіцієнтів містяться у формах фінансової звітності (зокрема, у балансі та звіті про фінансові результати, звіті про рух грошових коштів). Показники рентабельності поділені на чотири групи:

- показники рентабельності реалізації характеризують ефективність основної діяльності підприємства, тобто здатність генерувати прибуток із отриманого доходу (виручки). Вони дозволяють оцінити, яку частку прибутку підприємство отримує з кожної гривні реалізованої продукції.

- показники рентабельності активів відображають ефективність використання всіх наявних ресурсів підприємства. Вони показують, наскільки результативно активи (як оборотні, так і необоротні) забезпечують формування прибутку.

- показники рентабельності щодо власного капіталу дають змогу оцінити ефективність використання фінансових ресурсів, залучених підприємством. Зокрема, рентабельність власного капіталу характеризує дохідність інвестицій власників, а аналіз у розрізі зобов'язань дозволяє оцінити ефективність використання позикових коштів.

- показники рентабельності витрат і продукції відображають співвідношення між отриманим прибутком і понесеними витратами або собівартістю продукції. Вони дають змогу визначити, наскільки економічно

обґрунтованими є витрати підприємства та чи забезпечують вони належний рівень прибутковості [34, с.195].

Для оцінки загальної ефективності бізнесу необхідно розрахувати рентабельність продажів. Цей коефіцієнт показує, скільки прибутку приносить кожна гривня виручки від наданих послуг або проданих товарів. Він наочно демонструє якість контролю витрат та ефективність основного бізнесу. Вивчення цього показника в динаміці допомагає відстежувати коливання фінансових результатів підприємства та виявляти конкретні фактори, що на нього вплинули. Крім того, отримані дані є основою для розробки керівництвом кроків щодо оптимізації поточної операційної діяльності. Розрахунки цього показника детально представлені в табл. 3.2.

Таблиця 3.2

**Аналіз рентабельності реалізації ТОВ “Аудиторська компанія “Вектор аудит”
за 2024/2025 р.**

Показники	Попередній період	Звітний період	Відхилення, (+ / -)
Прибуток, грн	2600	2300	-300
Виручка від реалізації послуг, грн.	3336300	639900	-2696400
Рентабельність реалізації, %	0,08	0,36	+0,28

Рентабельність реалізації зросла на +0,28%. Відбувся вплив факторів за рахунок:

– зміни прибутку $0,07 - 0,08 = -0,01$

зміни виручки від реалізації $0,36 - 0,07 = +0,29$

Разом $= -0,01 + 0,29 = +0,28$

Позитивним результатом діяльності є те, що рентабельність активів зросла на 27,15. Водночас середньорічна вартість активів зменшилася на 191 050 грн, що може бути пов'язано зі зменшенням оборотних активів або оптимізацією використання ресурсів підприємства. Собівартість реалізованої продукції та

виручка від реалізації продукції зменшилися, що свідчить про значне зменшення обсягів діяльності підприємства.

Наступним етапом є аналіз рентабельності активів підприємства, який показує ефективність використання всіх наявних ресурсів та активів у процесі формування прибутку. Цей показник оцінює, наскільки раціонально підприємство залучає та використовує свій майновий потенціал для досягнення фінансових результатів (табл.3.3).

Таблиця 3.3

**Аналіз рентабельності активів ТОВ “Аудиторська компанія “Вектор аудит”
за 2024/2025 р.**

Показники	Попередній період	Звітний період	Відхилення, (+ / –)
Виручка від реалізації продукції, грн..	3336300	639900	-2696400
Собівартість реалізованої продукції, грн	3183600	428900	-2754700
Чистий прибуток	2,6	2,3	-0,3
Середньорічна вартість запасів, грн.	76200	64150	-12050
Середньорічна вартість оборотних активів, грн	539850	359750	-180100
Середньорічна вартість активів підприємства, грн.	587150	396100	-191050
Рентабельність активів, %	0,44	0,58	+0,14

Слабкі показники рентабельності активів підтверджують, що наявні ресурси компанії працюють неефективно. Хоча компанія зафіксувала чистий прибуток за звітний рік, його обсяг є занадто малим відносно загальної вартості активів суб'єкта господарювання. Щоб виправити цю ситуацію, керівництву необхідно зосередитися на збільшенні фінансового результату. Цього можна досягти шляхом збільшення обсягу наданих послуг, оптимізації поточних витрат та максимального використання прихованих резервів для підвищення рентабельності.

Також важливим є показник рентабельності власного капіталу, який визначає прибутковість коштів, інвестованих власниками підприємства. Цей показник є одним з основних критеріїв оцінки інвестиційної привабливості, оскільки демонструє ефективність використання власного капіталу та рівень прибутковості для власників [3].

Проведемо у таблиці 3.4. аналіз впливу факторів на рентабельність власного капіталу підприємства, за 2024, 2025 роки, який відображає рівень ефективності його використання. Цей показник інтегрує в собі результати операційної, інвестиційної та фінансової діяльності.

Таблиця 3.4

**Аналіз рентабельності власного капіталу ТОВ “Аудиторська компанія
“Вектор аудит” за 2024/2025 р.**

Показники	За попередній період	За звітний період	Відхилення, (+ / –)
Прибуток, грн.	2600	2300	-300
Середньорічна вартість власного капіталу, грн	222700	147000	-75700
Рентабельність власного капіталу, %	1,17	1,56	+0,39

У звітному році рентабельність власного капіталу зросла на 0,39%. Однак чистий прибуток підприємства зменшився на 300 грн. Збільшення показника зумовлене значним зниженням середньорічної вартості власного капіталу на 75 700 грн.

Оцінка платоспроможності дає змогу визначити здатність підприємства своєчасно виконувати свої зобов'язання. Така оцінка дає можливості виявити ризики неплатоспроможності. Проведено оцінку платоспроможності підприємства за 2024, 2025 роки та відображено результати у таблиці 3.5

У 2025 році спостерігалось зниження загальної ліквідності, що свідчить про погіршення здатності підприємства покривати поточні зобов'язання оборотними

активами. Коефіцієнт загальної ліквідності нижчий за норматив на 0,79. Водночас коефіцієнти швидкої ліквідності та абсолютної ліквідності перевищують нормативне значення, що свідчить про достатній рівень грошових коштів.

Таблиця 3.5

**Оцінка платоспроможності підприємства ТОВ “Аудиторська компанія
“Вектор аудит” за 2024/2025 р.**

Показники	Минулий рік	Звітний рік	Граничне значення	Відхилення, + / –	
				від минулого року	від граничного значення
1. Оборотні активи в т.ч.:	418900	300600		-118300	
2. а) запаси	69800	58500		-11300	
б) дебіт. заборгованість	183900	50600		-133300	
в) грошові кошти	165200	191500		+26300	
3. Поточні зобов’язання	249900	248300		-1600	
4. Коефіцієнт загальної ліквідності	1,68	1,21	2,01 >	-0,47	-0,79
5. Коефіцієнт швидкої ліквідності	1,40	0,97	0,7-0,8	-0,43	+0,17
6. Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,66	0,77	0,1-0,2	+0,11	0,57

Оцінка отримання доходів дає змогу визначити здатність генерувати прибуток та ефективність діяльності.

Проведено оцінку динаміки отриманих доходів на підприємстві за 2021-2025 роки та систематизовано результати у таблиці 3.6.

Таблиця 3.6

Оцінка динаміки отриманих доходів на підприємстві ТОВ “Аудиторська компанія “Вектор аудит”

Роки	Доходи підприємства, грн.	Темпи росту, %	
		Базисні	Ланцюгові
2021	3132800	100	100
2022	3735800	119,2	119,2
2023	2773000	88,5	74,2
2024	3336300	106,5	120,3
2025	639900	20,4	19,2

Дослідження доходів компанії за період 2021–2025 років виявило стрибкоподібну та нестабільну динаміку. Зокрема, у 2022 році зафіксовано приріст надходжень на 603 000 гривень, що вказувало на розширення масштабів бізнесу. Проте вже наступного року відбувся спад – виручка скоротилася на 962 800 гривень через можливе падіння попиту чи зменшення замовлень. Позитивний тренд повернувся у 2024 році, коли доходи зросли на 563 300 гривень, сигналізуючи про поступову стабілізацію роботи.

Натомість 2025 рік відзначився обвалом фінансових надходжень одразу на 2 696 400 гривень. Такий різкий спад, найімовірніше, викликаний стисненням ринку збуту або загальною кризою на самому підприємстві. Щоб виправити ситуацію, керівництву потрібно терміново нарощувати обсяги наданих послуг та оптимізувати внутрішні господарські процеси.

Отже, у процесі економічного аналізу було здійснено дослідження рівня фінансової стійкості, рентабельності реалізації, активів і власного капіталу, а також проведено оцінку платоспроможності підприємства. На основі аналізу агрегованого балансу (форма №1) та звіту про фінансові результати (форма №2) визначено основні тенденції зміни фінансового стану та результативності діяльності підприємства.

У цьому контексті особливого значення набуває системний розгляд усіх показників фінансової звітності, оскільки саме вони формують інформаційну основу для прийняття управлінських рішень. У зв'язку з цим доцільним є подальше дослідження ролі показників фінансової звітності в системі управління підприємством.

3.3. Показники фінансової звітності в системі управління підприємством

Фінансова звітність узагальнює інформацію про всю господарську діяльність суб'єктів господарювання. Фінансова звітність – це система

узагальнюючих показників, що характеризують результати фінансово-господарської діяльності підприємства за звітний період; вона є основним джерелом інформації як для зовнішніх, так і для внутрішніх користувачів [8, с. 113]. Показники фінансової звітності є основою інформаційного забезпечення управління підприємством. Їх цінність проявляється в можливості кількісно оцінювати результати діяльності та формувати обґрунтовані управлінські рішення.

Якість управлінських рішень безпосередньо залежить від своєчасності та достовірності отриманої інформації. Це означає, що інформація слугує основою для реалізації всіх управлінських функцій – планування, організації, мотивації та контролю. У цьому контексті управлінський облік розглядається як складова інформаційної системи управління, що відповідає загальним положенням. Його сутність полягає у формуванні внутрішньої інформації для потреб управління. Управлінський облік функціонує як система, що охоплює процеси збору, обробки, зберігання та передачі інформації, необхідної для досягнення цілей підприємства. [23, с. 178]. Отже, управлінський облік виступає основою для прийняття рішень та одночасно ефективним інструментом внутрішнього контролю інформаційної системи управління

Управлінський облік розглядається як основа для прийняття управлінських рішень. Це означає, що він формує релевантну, своєчасну та аналітичну інформацію про діяльність підприємства – зокрема про витрати, доходи, результати діяльності, ефективність використання ресурсів і функціонування окремих підрозділів. Така інформація використовується керівництвом для планування, прогнозування, оцінки альтернатив і вибору оптимальних управлінських рішень. Водночас управлінський облік виконує функцію внутрішнього контролю. Йдеться про те, що через систему облікових показників здійснюється постійне спостереження за господарськими процесами, порівняння фактичних результатів із запланованими, виявлення відхилень і аналіз їх причин. [4 с. 9].

Об'єкти інформаційного забезпечення управління підприємством формують фундамент для прийняття обґрунтованих управлінських рішень, відображаючи основні елементи діяльності суб'єкта господарювання. Вони гарантують систематизацію та узагальнення даних, задіяних у процесі аналізу, планування і контролю (рис 3.4).

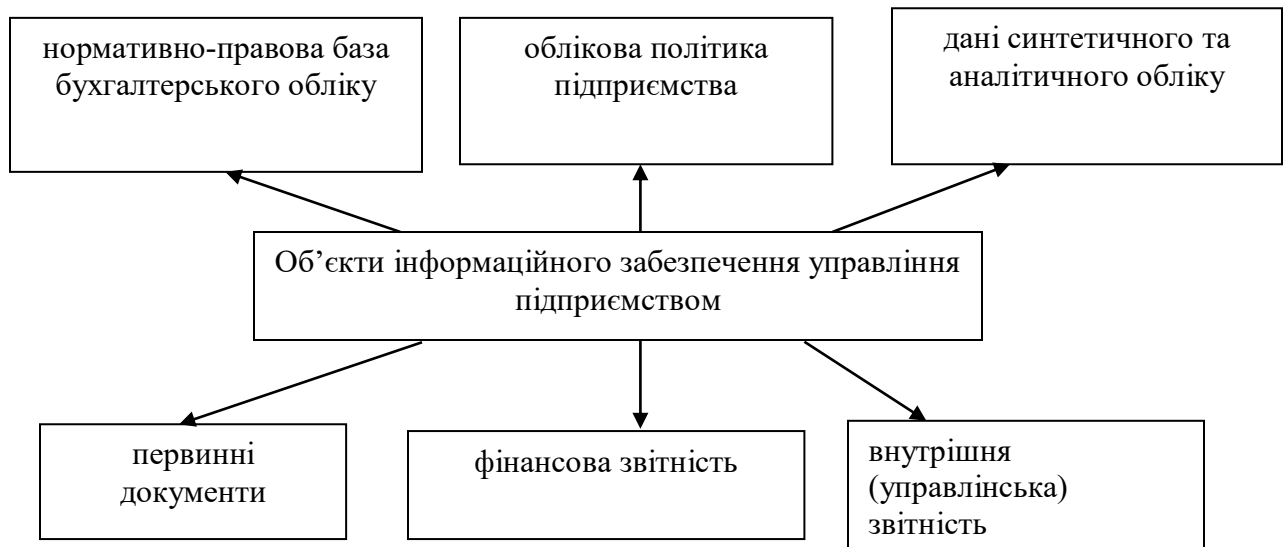

Рис. 3.4. Об'єкти інформаційного забезпечення управління підприємством

Джерело: сформовано автором на основі [21, с.326]

Також у фінансовій звітності містяться й інші відомості про суб'єкт господарювання, такі як: відомості про галузь, види діяльності, опис концептуальних засад і принципів облікової політики суб'єкта господарювання, керівництва про фактичні й потенційні події у господарській діяльності підприємства та їх наслідки [18, с.128].

Якщо раніше звітність орієнтувалася переважно на потреби вузького кола користувачів (власників і державних органів), то нині коло зацікавлених сторін суттєво розширилося. Їхні інформаційні потреби виходять за межі традиційних фінансових показників і зумовлюють розширення структури звітності. Зокрема,

вона має охоплювати операційні, стратегічні, екологічні, соціальні та управлінські аспекти діяльності підприємства [35, с. 362].

При цьому формування та використання інформації визначається потребами її користувачів. Одержувачами фінансової звітності є її суб'єкти (зовнішні та внутрішні користувачі), джерелами формування виступають здебільшого узагальнені показники бухгалтерського обліку (рис.3.5).

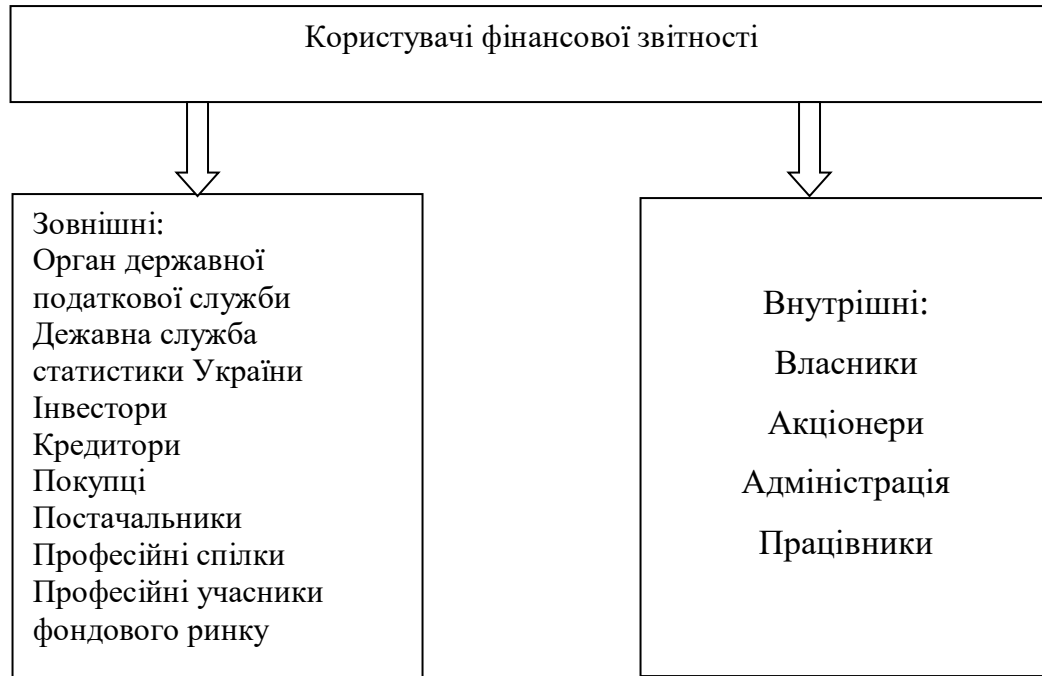

Рис. 3.5. Користувачі фінансової звітності

Джерело: сформовано автором на основі [19, с. 211]

На основі відомостей зовнішні користувачі (кредитори, постачальники та інвестори) ухвалюють рішення про доцільність капіталовкладень чи продовження ділового партнерства. Своєю чергою, внутрішні користувачі, включаючи менеджера та керівників підрозділів, спираються на звітність для моніторингу поточних бізнес-планів, проведення ретроспективного аналізу та побудови стратегічних векторів розвитку [10, с. 89]. Окрім того, внутрішня аналітика допомагає оперативно коригувати поточні процеси, детально контролювати структуру витрат і максимізувати загальну прибутковість компанії.

Саме через задоволення потреб користувачів фінансової звітності розкривається роль фінансової звітності в управлінні. У табл. 3.7 відображено роль фінансової звітності в управлінні підприємством.

Таблиця 3.7

Роль фінансової звітності в управлінні підприємством

Роль	Характеристика та призначення
Прийняття обґрунтованих стратегічних та оперативних рішень	– Фінансовий аналіз використовується для оцінки ризиків, виявлення проблем та прийняття управлінських рішень. – Оцінка ефективності: За допомогою фінансових показників можна оцінити ефективність роботи різних відділів та окремих проєктів, а також відстежувати прогрес у досягненні поставлених цілей.
Забезпечення стійкого розвитку	– Визначення пріоритетів інвестування: фінансова звітність допомагає визначити, в які активи та напрями діяльності найвигідніше вкладати кошти. – Оцінка ризиків: показники дають змогу оцінити ризики, пов'язані з діяльністю підприємства, та розробити план їх мінімізації. – Підвищення прозорості для інвестування: фінансова звітність забезпечує прозорість діяльності підприємства для акціонерів, інвесторів, кредиторів та інших зацікавлених сторін
Підвищення конкурентоспроможності:	– Порівняння з конкурентами: це дає можливість порівняти показники свого підприємства з показниками конкурентів та визначити свої сильні та слабкі сторони. – Розробка конкурентної стратегії: на основі аналізу фінансової звітності можна розробити конкурентну стратегію, яка допоможе підприємству випередити конкурентів. – Залучення інвестицій: фінансова звітність, що свідчить про стійке фінансове становище та перспективи розвитку, може допомогти залучити інвестиції для розширення та модернізації виробництва

Джерело: сформовано автором на основі [7, с. 54]

Однією з функцій показників фінансової звітності є забезпечення інформаційної підтримки управлінських рішень. Керівники підприємств використовують показники звітності для оцінки результативності господарських процесів, аналізу доходів і витрат, визначення фінансових ризиків та перспектив розвитку підприємства [9, с. 51].

Показники, наведені в агрегованому балансі підприємства, відіграють важливу роль у системі управління, оскільки вони формують інформаційну базу для прийняття управлінських рішень, оцінки фінансової стійкості та визначення стратегічних напрямків розвитку. Перш за все, як показано в ДОДАТОК Е (таблиця Е.1) загальна вартість активів зменшилася, що сигналізує управлінському персоналу про необхідність перегляду обсягів операційної діяльності, оптимізації витрат або пошуку додаткових джерел фінансування.

Аналіз структури активів допомагає зрозуміти, наскільки ефективно керівництво розпоряджається наявними ресурсами компанії. Наприклад, якщо частка необоротних активів починає падати, це прямий сигнал для керівництва, що настав час модернізувати обладнання або змінювати інвестиційні плани. З іншого боку, коли частка оборотних активів збільшується, це свідчить про зусилля компанії щодо підтримки швидкої ліквідності [3, с. 43].

Кожен елемент оборотного капіталу має свій вплив на управління. Наприклад, значне зменшення дебіторської заборгованості вважається позитивним моментом, оскільки це доводить, що компанія почала краще працювати з клієнтами та швидше повертати свої кошти. Коли на руках більше готівки, компанія стає більш платоспроможною, що дозволяє їй своєчасно оплачувати рахунки. Однак залишками товарно-матеріальних цінностей слід керувати ретельніше: якщо запасів забагато, це свідчить про проблеми зі збутом, повільну оборотність та заморожування оборотного капіталу [26, с.104].

У системі управління зобов'язання відображають політику фінансування діяльності. Скорочення власного капіталу підприємства пов'язане зі зменшенням нерозподіленого прибутку. Оскільки підприємство у звітному році отримало чистий прибуток, зниження власного капіталу може бути наслідком розподілу прибутку між власниками або вилучення частини коштів засновниками. Для управлінського персоналу це означає необхідність вжиття заходів щодо капіталізації підприємства та зниження ризиків втрати платоспроможності.

Водночас збільшення частки поточних зобов'язань вказує на підвищену залежність від короткострокових джерел фінансування, що збільшує фінансові ризики та вимагає жорсткішого контролю за ліквідністю [28, с.52].

Зростання кредиторської заборгованості є окремих об'єктом управління, оскільки може як відображати ефективне використання відстрочок платежів, так і свідчити про фінансові труднощі. У цьому випадку управлінські рішення повинні бути спрямовані на оптимізацію розрахунків з постачальниками та підтримку належного рівня ділової репутації.

Таким чином, агреговані балансові показники виконують аналітичні, контрольні та прогностичні функції в системі управління підприємством. Вони допомагають оперативно зорієнтуватися в поточній ситуації, локалізувати критичні зони, а також розробити зважені кроки для зміцнення фінансової стабільності, покращення ліквідності й загальної рентабельності бізнесу.

Щодо загальної оцінки фінансового стану за показниками агрегованого звіту підприємства про фінансові результати як показано в ДОДАТОК Е (таблиця Е.1) виручка від реалізації продукції є показником масштабів операційної діяльності. Згідно з наданими даними, її обсяг зменшився на 80,74%. У системі управління таке значне зниження сигналізує про необхідність негайного перегляду політики збуту, аналізу ринку та оцінки конкурентоспроможності продукції. Водночас, збільшення частки виручки до 100% свідчить про відсутність альтернативних джерел доходу, що підвищує ризики господарської діяльності та вимагає диверсифікації доходів.

Водночас, інші доходи, які на початок досліджуваного періоду становили 5,43%, на кінець року повністю зникли зі звітності. У контексті управління компанією це свідчить про втрату альтернативних фінансових доходів, які за інших умов могли б нівелювати спад основного вектора діяльності. Ця тенденція підтверджує, що компанії терміново необхідно активізувати пошук та формування нових джерел позаопераційних доходів.

Загальний сукупний дохід підприємства зменшився на 81,86%, що в системі управління інтерпретується як показник зниження ділової активності. Це є підставою для стратегічного перегляду діяльності підприємства.

Щодо витрат, то спостерігається загальне скорочення на 2887600 грн. Зокрема, собівартість продукції зменшилася на 2754700 грн. У системі управління такі зміни можна інтерпретувати двояко: з одного боку, як результат оптимізації витрат, а з іншого – як наслідок зменшення обсягів виробництва. Відповідно, управлінські рішення повинні ґрунтуватися на додатковому аналізі причин таких змін. Інші витрати також зменшилися на 132900 грн, що позитивно характеризує політику контролю витрат. Однак в управлінському аспекті важливо оцінювати не лише абсолютне скорочення витрат, але й їх співвідношення до доходів.

Кінцевий фінансовий результат – прибуток підприємства – зменшився на 300 грн. У системі управління цей показник є невід’ємним критерієм ефективності, а його зменшення свідчить про зниження результативності діяльності навіть за умов зниження витрат.

В аналізі роботи підприємства саме показники фінансової стійкості допомагають оцінити, наскільки воно стабільне та незалежне. Якщо коефіцієнт автономії падає, а коефіцієнти фінансової залежності та ризику, навпаки, ростуть і не відповідають нормі, це чіткий сигнал небезпеки. Таке фінансове становище свідчить, що компанія занадто сильно залежить від чужих грошей, а її довгострокова стабільність під загрозою. На практиці ці показники потрібні керівництву, щоб вчасно змінити структуру капіталу, збільшити частку власних коштів і застрахувати бізнес від ризику банкрутства [14, с.142].

Продовженням оцінки фінансового стану є аналіз показників рентабельності, які характеризують ефективність господарської діяльності підприємства. Так, рентабельність реалізації відображає здатність підприємства формувати прибуток з кожної одиниці виручки. Незважаючи на зменшення прибутку та суттєве скорочення виручки від реалізації, зміни цього показника

дозволяють управлінському персоналу оцінити ефективність цінової політики, структури витрат і результативність основної діяльності. У системі управління цей показник використовується для прийняття рішень щодо оптимізації собівартості, перегляду асортиментної політики та підвищення маржинальності продукції [31, с.139].

Далі доцільно оцінити рентабельність активів, яка показує, який реальний прибуток приносить кожна гривня, вкладена в майно компанії. Досить цікава ситуація виникає тоді, коли на тлі падіння виручки та собівартості цей коефіцієнт все одно зростає. Економічно це означає, що керівництво зуміло оптимізувати ресурси, а обсяг самих активів скорочувався значно швидше, ніж знижувалися доходи [3, с.180].

У свою чергу, рентабельність власного капіталу показує, наскільки ефективно працюють гроші засновників компанії. Навіть якщо чистий прибуток і середня вартість самого капіталу падають, цей показник все одно може зростати. Це говорить про те, що віддача на кожну вкладену гривню відносно збільшилася. Для власників та потенційних інвесторів цей індикатор є найважливішим. Саме на його основі вони оцінюють інвестиційну привабливість фірми, вирішують, скільки грошей виплатити у вигляді дивідендів, а скільки – пустити на подальший розвиток бізнесу [13, 63].

Окреме місце у фінансовому аналізі посідає оцінка платоспроможності компанії. Розрахунки показали, що коефіцієнт загальної ліквідності не досягає нормативу, а це сигналізує про ризик проблем із погашенням поточних боргів. Проте коефіцієнти швидкої та абсолютної ліквідності виявилися вищими за граничні показники. Це свідчить, що підприємство має достатньо грошей та швидких активів для термінових розрахунків. У менеджменті ці коефіцієнти потрібні для контролю за платежами, управління оборотним капіталом та утримання фінансового балансу у найближчій перспективі [14, с.141].

Також елементом є оцінка динаміки доходів, яка відображає стабільність розвитку підприємства. Виявлена нестабільна тенденція змін доходів, з періодами зростання та різкого зниження, свідчить про наявність впливу зовнішніх і внутрішніх факторів на результати діяльності. У системі управління така інформація є підґрунтям для стратегічного планування, прогнозування фінансових результатів, диверсифікації діяльності та мінімізації ризиків [28, с.54].

Узагальнюючи викладене, слід зазначити, що показники фінансової звітності є ключовим елементом інформаційного забезпечення системи управління підприємством. Вони відображають результати фінансово-господарської діяльності, стан активів і зобов'язань, а також ефективність використання ресурсів, що дозволяє формувати обґрунтовану оцінку діяльності суб'єкта господарювання.

У процесі управління підприємством показники фінансової звітності виконують аналітичну, контрольну та інформаційну функції, забезпечуючи керівництво та зовнішніх користувачів достовірними даними для прийняття управлінських рішень. Їх системне використання сприяє підвищенню ефективності планування, контролю та прогнозування фінансових результатів діяльності.

ВИСНОВКИ

У межах виконання кваліфікаційної роботи здійснено системне дослідження теоретичних, методичних та прикладних аспектів формування й використання показників фінансової звітності підприємства. Розкрито економічну сутність фінансової звітності, її класифікацію та принципи складання. Встановлено, що економічна сутність фінансової звітності полягає у представленні системи взаємопов'язаних показників, які формуються на основі даних бухгалтерського обліку. Достовірність складання звітності забезпечується дотриманням таких принципів бухгалтерського обліку: автономності, обачності, повного висвітлення, послідовності, безперервності діяльності, нарахування, періодичності, превалювання змісту над формою, історичної (фактичної) собівартості та єдиного грошового вимірника.

Проаналізовано нормативно-правове регулювання фінансової звітності в Україні, яке має чітко виражену ієрархічну структуру та складається з трьох рівнів. Зокрема, законодавчий, організаційно-методичний та внутрішньо-організаційний.

Досліджено організацію та методику складання фінансової звітності на рівні окремого підприємства. Встановлено, що обліковий процес на підприємстві організовано відповідно до статуту та облікової політики, затвердженої наказом керівника. Процедура формування фінансової звітності охоплює послідовні етапи: документування господарських операцій у первинних документах, ведення облікових реєстрів, перенесення даних до Головної книги, закриття рахунків доходів і витрат, складання оборотно-сальдової відомості та безпосередньо самої фінансової звітності. Належна організація облікового процесу сприяє своєчасному формуванню повної та достовірної інформації, необхідної для ефективного управління підприємством.

Водночас виявлено низку проблем, що знижують ефективність функціонування підприємства: обмежена чисельність персоналу, значна частка

дебіторської заборгованості, низька аналітична спроможність обліку, а також залежність фінансового результату від кількості замовлень.

З урахуванням зазначених проблем обґрунтовано напрями вдосконалення, зокрема: систематичне підвищення кваліфікації працівників, застосування сучасних інформаційних технологій, впровадження внутрішнього контролю, розширення та деталізація аналітичного обліку, удосконалення первинної документації, а також у перспективі – перехід на деталізовану форму звітності.

Окрему увагу приділено аудиту фінансової звітності як інструменту перевірки її достовірності, законності та відповідності встановленим стандартам. Визначено, що аудит забезпечує незалежну перевірку правильності ведення бухгалтерського обліку, достовірності відображення господарських операцій та відповідності звітності чинному законодавству. Згідно із Законом України “Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність”, аудит є необхідним засобом забезпечення прозорості фінансової інформації та захисту інтересів її користувачів.

Також досліджено значення показників фінансової звітності для аналізу господарської діяльності підприємства. Встановлено, що на основі даних звітності здійснюється оцінка фінансової стійкості, платоспроможності, рентабельності реалізації, активів, власного капіталу, а також оцінка отриманих доходів. Результати аналізу засвідчили зниження коефіцієнта фінансової стійкості, що вказує на посилення залежності від зовнішніх джерел фінансування. Водночас спостерігалось зростання показників рентабельності активів, власного капіталу та реалізації, що свідчить про підвищення ефективності діяльності. Оцінка платоспроможності показала зменшення коефіцієнта загальної ліквідності, однак відбулося зростання коефіцієнта швидкої ліквідності, тоді як інший коефіцієнт знизився. Аналіз динаміки доходів вказує на зниження ділової активності або скорочення масштабів діяльності.

У цьому контексті особливого значення набуває роль показників фінансової звітності в системі управління підприємством. Визначено, що вони виконують функцію інформаційного забезпечення управлінських рішень, даючи змогу оцінити результати діяльності, визначити фінансові можливості та виявити резерви підвищення ефективності. Якісні та достовірні показники фінансової звітності забезпечують своєчасне реагування на зміни зовнішнього та внутрішнього середовища, що сприяє підвищенню адаптивності та конкурентоспроможності підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Handbook of International Quality Control, Auditing, Review, Other Assurance, and Related Services Pronouncements 2016–2017 Edition: Volume I с. 1141
2. Барилко І.В. Лесько Ю.О. Методика аудиту фінансової звітності. URL:
3. Бланк І. А. Фінансовий аналіз та звітність підприємства: навч. посіб. Київ : КНЕУ, 2021. 590 с.
4. Бондар М. І. Обліково-аналітична інформація в управлінні підприємницькою діяльністю Економічний аналіз. 2016 № 6 С. 13
5. Бутинець Ф. Ф., Давидюк Т. В. “Аналіз господарської діяльності” навч. посіб. Житомир : ПП “Рута”, 2022 308 с
6. Бутинець Ф. Ф. “Аудит” підручник Житомир : ПП “Рута”, 2018. 672 с.
7. Величко В.В. “Управління економікою підприємства” 2020 105 с.
8. Верига Ю. А. Бухгалтерська фінансова звітність підприємств : навч. посіб. за ред. проф. Ю. А. Вериги. 2-ге вид., перероб. і допов. Київ: Видавничий дім “Комп’ютерпрес”, 2018, 472 с.
9. Гевлич Л. Л., Гевлич І. Г. Фінансова та управлінська звітність вітчизняних підприємств: особливості формування та використання. Економіка і організація управління. 2021. № 1. С. 49–59.
10. Голов С. Ф. Диференціація фінансової звітності в контексті євроінтеграції. Торгівля і ринок України: тематичний збірник наукових праць. Вип. 17. Т. III. Дніпропетровськ: Баланс-клуб, 2024. 154 с.
11. Гордієнко Н. І. Аудит: методика і організація.: Київ : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017, 319 с.
12. Грабова Н. М. Теорія бухгалтерського обліку: навч. посіб. Київ: А.С.К., 2016, 266 с.
13. Грабовецький Б. Є., Шварц І. В. Фінансовий аналіз та звітність: Вінниця : ВНТУ, 2021. 281 с.

14. Даниленко М. С. План-факторний аналіз та бюджетування на мікропідприємствах Харків : ХНУ, 2022, 377 с.
15. Іванчук Н. В. Звітність підприємств : навчальний посібник. Острог : Видавництво Національного університету “Острозька академія”, 2021. 208 с.
16. Камлик М. І. Бухгалтерський облік та звітність в Україні : збірник нормативно-правових актів. Київ Атака; Література ЛТД, 2019. 752 с.
17. Ковач О. В. Економічна сутність та значення фінансової звітності у системі економічної інформації Сучасний стан та перспективи розвитку обліку, аналізу, аудиту, звітності і оподаткування в умовах євроінтеграції: збірник наукових статей випускників з фаху “Облік і оподаткування”. Ужгород : УжНУ, 2021. Вип. 11. С. 43–50.
18. Корягін М. В., Куцик П. О. Концептуальний розвиток методології бухгалтерського обліку : монографія. Львів: ЛКА, 2019 239 с.
19. Крупка Я. Д., Задорожний З. В., Денчук П. Н., Починок Н. В., Романів Р. В. Фінансовий облік. 482 с.
20. Левицька С. О., Малюга Н. М. Автоматизація бухгалтерського обліку на малих підприємствах : навч. посіб. Київ : КНЕУ, 2022. 549 с.
21. Ловінська Л. Бухгалтерський облік : навч.-метод. посіб. для самот. вивч. дисц. Київ : КНЕУ, 2018. 370 с.
22. Макарович В. К., Макарович Н. Ю. Фінансова звітність підприємства як об’єкт аудиту Удосконалення обліку, контролю, аудиту, аналізу та оподаткування в сучасних умовах інтеграційних процесів у світовій економіці : матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф. Київ ; Ужгород: Видавництво УжНУ “Говерла”, 2018. С. 325-327
23. Назарова І. Я., Муравський В. В. Інформаційні системи та автоматизоване робоче місце бухгалтера : навч. посіб. Тернопіль : Крок, 2016. 301 с.

24. Нападовська Л. В. Базові принципи управлінського обліку. Актуальні проблеми економіки. 2013 № 1 С. 173–181.
25. Пантелєєв В. П., Юрченко О. А., Курило Г. М., Безверхий К. В. “Звітність підприємств: навч. посіб. (для студ. вищ. навч. закл. за спец. “Облік і оподаткування”). Київ: ДП “Інформ.-аналіт. агентство”, 2017. 432 с.
26. Приймак С. В., Костишина М. Т., Долбнєва Д. В. Навчально-методичний посібник для студентів галузі знань 0305 “Економіка та підприємництво” 2013 604 с.
27. Рожелюк В. М. Нормативно-правове регулювання ведення бухгалтерського обліку як визначальний чинник його організації : наук. доповідь ДУ “ІЕП НАН України”. 2019. С. 225–229
28. Селіверстова Л. С., Скрипник О. В. Фінансовий аналіз: Навчальний посібник. К.: ЦУЛ, 2019. 274 с
29. Семенишена Н. В. Комунікативна та інформаційно-аналітична функції бухгалтерської звітності сільськогосподарських підприємств : автореф. дис. канд. екон. наук : Національний науковий центр “Ін-т аграр. Економіки” Київ, 2018. 21 с.
30. Утенкова К. О. Аудит : навч. посіб. Київ : Алерта, 2019 408 с.
31. Хорошилова І. О. Автоматизація обліку і управління та перспективи розвитку для малого бізнесу 2022 С. 138-143
32. Шигун М. М. Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. 2016. № 3 (35). С. 377–386.
33. Шигун М. М., Іваненко В. О. Види звітності підприємств: підходи до їх класифікації 2016 С. 432–443. URL: <https://pbo.ztu.edu.ua/article/view/68741>
34. Шкроміда В. В., Василюк М. М., Гнатюк Т. М. Економічний аналіз діяльності суб’єктів господарювання посібник. Івано-Франківськ Видавець Кушнір Г. М., 2016. 219 с.

35. Шкромиди В. В., Максимів Ю. В., Гнатюк Т. М. Цифрова інтеграція фінансової та управлінської звітності в інтересах стейкхолдерів. 2025 С.359-368
36. Закон України “Про оплату праці” затверджений Міністерством Фінансів України від 24.03.1995 №108/95 ВР URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/108/95-%D0%B2%D1%80#Text>
37. Закон України “Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність”, затверджений Міністерством Фінансів України від 21.12.2017 № 2258-VII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text>
38. Закон України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” затверджений Міністерством Фінансів України від 16.07.1999 № 996-XIV URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
39. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, затверджена Міністерством Фінансів України від 30.11.1999 № 291 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text>
40. Інструкція про службові відрядження в межах України та за кордон, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 13.03.1998 № 59 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0218-98#Text>
41. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1 “Подання фінансової звітності” від 01.01.2012 (зі змінами) URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_013#Text
42. Міжнародний стандарт фінансової звітності 10 “Консолідована фінансова звітність” від 01.01.2013 (зі змінами) URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_065#n2
43. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг. Видання 2020 року. Частина 1 URL: https://www.apob.org.ua/wpcontent/uploads/2024/04/Ukr_IAASB_HB_2020-Part_%D0%86.pdf

44. Наказ № 2-ОП “Про облікову політику підприємства” Товариства з обмеженою відповідальністю “Аудиторська кампанія “Вектор Аудиту” 2023
45. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності”: затверджене наказом Міністерства фінансів України від 28.02.2013 № 336/22868 URL: <https://mof.gov.ua/uk/nacionalni-polozhennja1>
46. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 “Дохід”: затверджене наказом Міністерства фінансів України від 20.10.1999 № 246 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99#Text>
47. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 “Спрощена фінансова звітність”, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 25.02.2000 № 39 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1223-13#Text>
48. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 29 “Фінансова звітність за сегментами”, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 26.04.2000 № 91 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1223-13#Text>
49. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 6 “Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах”, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 31.12.1999 № 318 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1223-13#Text>
50. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 2 “Консолідована фінансова звітність” затверджене наказом Міністерства фінансів України від 27.06.2013 № 628 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1223-13#Text>
51. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов’язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджене наказом

Міністерства фінансів України від 30.11.1999 № 291 (зі змінами) URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1557-11>

52. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 02.09.2014 № 879 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14#Text>
53. Про затвердження Методичних рекомендацій з перевірки порівнянності показників фінансової звітності, затверджені Міністерства фінансів України від 11.04.2013 № 476 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0476201-13#Text>
54. Про затвердження Методичних рекомендацій по застосуванню реєстрів бухгалтерського обліку малими підприємствами, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 25.06.2003 № 422 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0356201-00#Text>
55. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо заповнення форм фінансової звітності, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 28.03.2013 № 433 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0433201-13#Text>
56. Статут Товариства з обмеженою відповідальністю “Аудиторська компанія “Вектор Аудиту” 2019
57. Цивільний кодекс України : від 16.01.2003 № 435-IV URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>

ДОДАТОК А

Штатний розпис

Додаток №1

ШТАТНИЙ РОЗПИС
на 2024 рік

№	Посада	Код за Класифікатором професій ДК 003:2010	Кількість штатних одиниць	Посадові оклади, грн.
1.	Директор	1210.1	1	15110,00
2.	Аудитор	2411.2	1,5	10110,00
3.	Бухгалтер	2411.2	1	9610,00
4.	Помічник аудитора	3433	1	9610,00
5.	Заступник директора	1210.1	1	10110,00
	Разом	X	5,5	X

Штатний розпис ввести в дію з 01.10.2024 року

Облікова політика підприємства

Товариство з обмеженою відповідальністю
«Аудиторська компанія
«Вектор аудиту»

Наказ № 2-ОП

Про облікову політику підприємства

01 січня 2023 р.

м.Івано-Франківськ

Відповідно до вимог Закону від 16.07.99 р. N 996-XIV "Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні" і національних Положень (стандартів) бухгалтерського обліку, а також з метою дотримання підприємством єдиної методики відображення господарських операцій і забезпечення своєчасного та повного надання достовірної інформації користувачам фінансової звітності НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Положення про організацію бухгалтерського обліку та облікову політику, що додається.
2. Положення про організацію бухгалтерського обліку та облікову політику ввести до застосування на підприємстві з 01.01.2023 р.
3. Контроль за виконанням Наказу залишаю за собою.

**Положення
про організацію бухгалтерського обліку та облікову політику**

1. Для відображення в бухгалтерському обліку господарських операцій дотримуватися норм національних Положень (стандартів) бухгалтерського обліку, затверджених Міністерством України.
2. Зміна облікової політики може відбутися за умов, зазначених в НП(С)БО 6.
3. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку не застосовувати.
4. Установити поріг суттєвості:
 - для активів, зобов'язань, власного капіталу підприємства — 5 % суми всіх активів, зобов'язань і власного капіталу відповідно;
 - для доходів і витрат — 2 % чистого прибутку (збитку) підприємства;
 - для статей фінансової звітності — 200 грн.
5. Основним засобом визнавати актив, якщо очікуваний термін його корисного використання (експлуатації), більше року, а первісна вартість перевищує 20 000 грн.
6. Матеріальні активи, строк корисного використання яких більше одного року, а вартість менше 20 000 грн., відносити до інших необоротних матеріальних активів.
7. При нарахуванні амортизації основних засобів у бухгалтерському обліку застосовувати такі методи:
 - для об'єктів основних засобів груп 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 12, 14, 15, 16 (зазначених у п.5 НП(с)БО 7) — прямолінійний метод;

• для інших необоротних матеріальних активів — нараховувати амортизацію у розмірі 100 % вартості таких об'єктів у першому місяці їх використання.

8. Обліковувати необоротні активи тільки за первісною вартістю без урахування зменшення корисної вартості та переоцінки до справедливої вартості, відповідно до п.8 НП(с)БО 25.

9. У випадку придбання одного об'єкту основних засобів, що складається з частин, які мають різний строк корисного використання, то визнавати в цілому один об'єкт основних засобів.

10. При нарахуванні амортизації нематеріальних активів застосовувати прямолінійний метод.

11. Термін корисного використання нематеріальних активів встановлюється наказом по підприємству, за результатами місяця в якому такий нематеріальний актив введений в експлуатацію.

12. Одиницею бухгалтерського обліку запасів уважати їх однорідну групу (вид), згідно п.7 НП(с)БО 9.

13. При вибутті запасів застосовувати метод оцінки – собівартості перших за часом надходження запасів (ФІФО).

14. Не створювати забезпечення наступних витрат і платежів (на виплату наступних відпусток працівникам, виконання гарантійних зобов'язань тощо), а визнавати відповідні витрати у періоді їх фактичного понесення.

15. Величину резерву сумнівних боргів розраховувати методом застосування абсолютної суми сумнівної заборгованості, відповідно до п.8 НП(с)БО 10.

16. Облік витрат вести із застосуванням рахунків 9 класу Плану рахунків.

17. Використовувати План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджений наказом Міністерством фінансів України від 30 листопада 1999 року №291.

18. Інформація, що міститься у прийнятих до обліку первинних документах, систематизується на рахунках бухгалтерського обліку в регістрах синтетичного та аналітичного обліку шляхом подвійного запису їх на взаємопов'язаних рахунках бухгалтерського обліку.

19. Для ведення бухгалтерського обліку застосовувати журнально-ордерну систему обліку з використанням комп'ютерних програм.

20. Щорічно, у 4 кварталі, перед складанням річної фінансової звітності проводити інвентаризацію активів та зобов'язань.

21. Складати та подавати фінансову та статистичну звітність відповідно до чинного законодавства.

22. Зміни та доповнення до цього Положення подаються тільки у письмовому вигляді.

Директор
ТОВ «Аудиторська компанія «Вектор аудиту»

Ольга БРЕГІН

ДОДАТОК В

Фінансова звітність мікропідприємства за 2024 рік

Додаток 2
до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку
25 "Спрощена фінансова звітність" (пункт 4 розділу I)

Фінансова звітність мікропідприємства

Підприємство		Дата (рік, місяць, число)		Коди		
Товариство з обмеженою відповідальністю "Аудиторська компанія "Вектор аудиту"				2025	01	01
Територія		Івано- Франківськ		36117466		
Організаційно- правова форма господарювання		Товариство з обмеженою відповідальністю		UA26040190010045761		
Вид економічної діяльності		Діяльність у сфері бухгалтерського обліку й аудиту; консультування з питань оподаткування		240		
Середня кількість працівників, осіб		6		69.20		
Одиниця виміру:		тис. грн з одним десятковим знаком				
Адреса, телефон		76018, Івано- Франківська обл., місто Івано- Франківськ, ВУЛИЦЯ ЧОРНОВОЛА, будинок 7		0673407128		

1. Баланс
на 31.12.2024 р.

Форма № 1- мс Код за ДКУД 1801006

Актив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I.Необоротні активи			
Основні засоби	1010	39.6	55.0
первісна вартість	1011	162.9	224.4
знос	1012	(123.3)	(169.4)
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095	39.6	55.0
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	82.6	69.8
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	35.8	183.9
Гроші та їх еквіваленти	1165	542.4	165.2
Інші оборотні активи	1190		
Усього за розділом II	1195	660.8	418.9
Баланс	1300	700.4	473.9

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I.Власний капітал			
Капітал	1400	54.5	54.5
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	166.9	169.5
Неоплачений капітал	1425	()	()
Усього за розділом I	1495	221.4	224.0
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення			
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600		
Поточна кредиторська заборгованість за:			
товари, роботи, послуги	1615	391.7	
розрахунками з бюджетом	1620	57.7	14.7
розрахунками зі страхування	1625		
розрахунками з оплати праці	1630		
Інші поточні зобов'язання	1690	29.6	235.2
Усього за розділом III	1695	479.0	249.9
Баланс	1900	700.4	473.9

ДОДАТОК В

2. Звіт про фінансові результати

за 2024

Форма № 2- мс Код за ДКУД 1801007

Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	3336.3	2773.0
Інші доходи	2160	191.5	40.0
Разом доходи (2000 + 2160)	2280	3527.8	2813.0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(3183.6)	(2410.3)
Інші витрати	2165	(341.6)	(394.5)
Разом витрати (2050 + 2165)	2285	(3525.2)	(2804.8)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	2.6	8.2
Податок на прибуток	2300	()	()
Витрати (доходи), які зменшують (збільшують) фінансовий результат після оподаткування	2310		
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300 – (+) 2310)	2350	2.6	8.2

Керівник

(підпис)

Брегін Ольга Євгенівна

(ініціали, прізвище)

Головний бухгалтер

(підпис)

Брегін Ольга Євгенівна

(ініціали, прізвище)

¹ Кодифікатора адміністративно- територіальних одиниць та територій територіальних громад.

ДОДАТОК Д

Фінансова звітність мікропідприємства за 2025 рік

Додаток 2
до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку
25 "Спрощена фінансова звітність" (пункт 4 розділу I)

Фінансова звітність мікропідприємства

Підприємство

Товариство з обмеженою відповідальністю "Аудиторська компанія "Вектор аудиту"

Територія

Івано- Франківськ

Організаційно- правова форма господарювання

Товариство з обмеженою відповідальністю

Вид економічної діяльності

Діяльність у сфері бухгалтерського обліку й аудиту; консультування з питань оподаткування

Середня кількість працівників, осіб

4

Одиниця виміру:

тис. грн з одним десятковим знаком

Адреса, телефон

76018, Україна, Івано- Франківська обл., м. Івано- Франківськ, вул. Чорновола, буд.7

Дата (рік, місяць, число)

за ЄДРПОУ

за КАТОТТГ¹

за КОПФГ

за КВЕД

0673407128

Коди		
2026	01	01
36117466		
UA26040190010045761		
240		
69.20		

1. Баланс
на 31122025 р.

Форма № 1- мс		Код за ДКУД	1801006
Актив	Код рядка	На початок звітної року	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I.Необоротні активи			
Основні засоби	1010	55.0	17.7
первісна вартість	1011	224.4	224.4
знос	1012	(169.4)	(206.7)
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095	55.0	17.7
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	69.8	58.5
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	183.9	50.6
Гроші та їх еквіваленти	1165	165.2	191.5
Інші оборотні активи	1190		
Усього за розділом II	1195	418.9	300.6
Баланс	1300	473.9	318.3

Пасив	Код рядка	На початок звітної року	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I.Власний капітал			
Капітал	1400	54.5	54.5
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	169.5	15.5
Неоплачений капітал	1425	()	()
Усього за розділом I	1495	224.0	70.0
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення			
1595			
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600		
Поточна кредиторська заборгованість за:			
товари, роботи, послуги	1615		60.0
розрахунками з бюджетом	1620	14.7	24.5
розрахунками зі страхування	1625		
розрахунками з оплати праці	1630		
Інші поточні зобов'язання	1690	235.2	163.8
Усього за розділом III	1695	249.9	248.3
Баланс	1900	473.9	318.3

ДОДАТОК Д

2. Звіт про фінансові результати

за 2025

Форма № 2- мс

Код за ДКУД

1801007

Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	639.9	3336.3
Інші доходи	2160		191.5
Разом доходи (2000 + 2160)	2280	639.9	3527.8
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(428.9)	(3183.6)
Інші витрати	2165	(208.7)	(341.6)
Разом витрати (2050 + 2165)	2285	(637.6)	(3525.2)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	2.3	2.6
Податок на прибуток	2300	()	()
Витрати (доходи), які зменшують (збільшують) фінансовий результат після оподаткування	2310		
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300 – (+) 2310)	2350	2.3	2.6

Керівник

(підпис)

Брегін Ольга Євгенівна

(ініціали, прізвище)

Головний бухгалтер

(підпис)

Брегін Ольга Євгенівна

(ініціали, прізвище)

¹ Кодифікатора адміністративно- територіальних одиниць та територій територіальних громад.

Загальна оцінка фінансового стану за показниками агрегованого балансу підприємства

Назва статті	Абсолютні величини		Питома вага, %		Зміни (+/-)			
	на початок звітної періоду (тис. грн.)	на кінець звітної періоду (тис. грн.)	на початок звітної періоду	на кінець звітної періоду	в абсолютних величинах (гр. 3 – гр. 2)	у питомій вазі (гр. 5 – гр. 4)	у % на початок періоду (гр. 6 / гр. 2 × 100)	у % до зміни підсумку балансу (гр. 6 / ∑ гр. 6 × 100)
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Активи								
Необоротні активи	55.00	17.70	11.60	5.60	-37.30	-6	-68.82	+23.97
Оборотні активи	418.90	300.60	88.40	94.40	-118.30	+6	+28.24	+76.03
- запаси	69.80	58.50	16.70	19.50	-11.30	+2.80	-16.19	+7.26
- дебіторська заборгованість	183.90	50.60	43.90	16.80	-133.30	-27.10	-72.49	+85.67
- грошові кошти	165.20	191.50	39.40	63.70	+26.30	+24.30	+15.92	-16.9
- інші оборотні активи	-	-						
Інші активи	-	-						
Баланс	473.90	318.30	100	100	-155.60	0	-32.83	100
Пасиви								
Власний капітал	224.00	70.00	47.27	21,99	-154.00	-25.28	-68,75	+98,97
Довгострокові зобов'язання та забезпечення	-	-						
Поточні зобов'язання	249.90	248.30	52,73	78,01	-1.60	+25.28	+0,64	+1,03
- короткострокові кредити банків	-	-						
- поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	-	-						
- кредиторська заборгованість	14.70	84.50	3,10	26,55	+69,80	+23,45	+69.80	+44,86
- інші поточні зобов'язання	235.20	163.80	49,63	51,46	-71,40	+1,83	-30,36	-30,36
Інші пасиви	-	-						
Баланс	473.90	318.30	100	100	-155.60	0	-32,83	100

Загальна оцінка фінансового стану за показниками агрегованого звіту підприємства про фінансові результати

Назва статті	Абсолютні величини		Питома вага, %		Зміни (+/-)			
	За попередній період (тис. грн.)	За звітний період (тис. грн.)	на початок звітного періоду	на кінець звітного періоду	в абсолютних величинах (гр. 3 – гр. 2)	у питомій вазі (гр. 5 – гр. 4)	у % на початок періоду (гр. 6 / гр. 2 × 100)	у % до зміни підсумку балансу (гр. 6 / ∑ гр. 6 × 100)
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Доходи								
Виручка (без урахування непрямих податків)	3336.30	639.09	94.57	100	-2696.4	+5.43	-80.82	93.37
Інші операційні доходи	-	-	-	-	-	-	-	-
Фінансові доходи	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші доходи	191.50	-	5.43	-	-191.5	-5.43	-100	6.63
Разом	3527,80	639.90	100	100	-2887.9	0	-81.86	100
Витрати								
ПДВ	-	-	-	-	-	-	-	-
Собівартість продукції	3183.60	428.90	90.31	67.27	-2754.7	-23.04	-86.53	95.40
Операційні витрати	-	-	-	-	-	-	-	-
Фінансові витрати	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші витрати	341,60	208,70	9.69	32.73	-132.9	+23.04	-38.91	4.60
Податок на прибуток	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом	3525.20	637.60	100	100	-2887.6	0	-81.91	100
Прибуток								
	2.60	2.30	×	×	-0,30	×	-11.54	×